

Kako ostvariti potporu za
IAKS MJERE RURALNOG
RAZVOJA iz Strateškog
plana zajedničke
poljoprivredne politike
Republike Hrvatske za
razdoblje 2023. – 2027.?

SP

UVOD

Bioraznolikost (biološka raznolikost) je raznolikost života na našoj planeti i sastavni je dio zdravlja svih ekosustava. O njoj ovise svi prirodni procesi kao što su oprašivanje, plodnost tla, klima te proizvodnja hrane, naše šume i životinje. Bez nje nema održive poljoprivrede, zdravlja i opće dobrobiti društva.

Pa ipak, jesmo li toga dovoljno svjesni? Zbog utjecaja intenzivne poljoprivredne proizvodnje, izgradnje, prekomjernog iskorištavanja šuma, oceana, rijeka, jezera i tla svakodnevno smo svjedoci promjena prirodnih staništa. Intenzivna poljoprivreda je dovela do ubrzanih i dramatičnih promjena u načinu korištenja zemljišta te napuštanja ruralnih područja u smjeru sve veće urbanizacije. Posljedica ovakvog tijeka događaja je urušavanje cijelog sustava tradicionalnih poljoprivrednih praksi koje su, zapravo, pomagale u očuvanju bogate bioraznolikosti. To nas sve danas dovodi do rastućeg utjecaja invazivnih vrsta, onečišćenja okoliša i klimatskih promjena.

Mnogi poljoprivrednici već i sad pridonose bioraznolikosti svojim aktivnostima, dok na većini poljoprivrednih gospodarstava postoje uvjeti da se uz manje promjene uzgojnih praksi zadovolje propisane obveze iz Strateškog plana zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) Republike Hrvatske 2023. – 2027. (dalje u tekstu: Strateški plan).

Naš okoliš je javno dobro, a Vi kao poljoprivrednici, osim što ste nezamjenjivi u proizvodnji hrane, upravljate i najvažnijim prirodnim resursima – tlom, vodom i zrakom.

IAKS MJERE

Što su IAKS mjere ruralnog razvoja iz Strateškog plana?

Kako je utjecaj poljoprivrede na okoliš i ruralni prostor u cjelini vrlo velik, prilikom provedbe Strateškog plana pred državama članicama postavljan je zahtjev da najmanje 35 % ukupnih doprinosa iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (dalje u tekstu: EPFRR) utroše za prilagodbu klimatskim promjenama i njihovo ublažavanje te za pitanja okoliša.

Mjere koje provodi poljoprivrednik, kojima se nastoji umanjiti ili zaustaviti negativni utjecaj poljoprivrede na prirodne resurse i bioraznolikost, a koje se financiraju iz EPFRR zovu se IAKS mjere ruralnog razvoja iz Strateškog plana (dalje u tekstu: IAKS mjere). Sredstva potpore za IAKS mjere osiguravaju se iz proračuna Europske unije (dalje u tekstu: EU) i Republike Hrvatske (dalje u tekstu: RH).

Strateški plan obuhvaća osam agro - okolišnih intervencija (IAKS mjera) koje se provode unutar II stupa:

- 70.01.** Smanjenje korištenja zaštitnih sredstava u višegodišnjim nasadima
- 70.02.** Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama
- 70.03.** Očuvanje ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja
- 70.04.** Ekološki uzgoj
- 70.06.** Plaćanja za dobrobit životinja
- 70.07.** Očuvanje obilježja krajobraza
- 70.08.** Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i maslinika
- 71.01.** Plaćanja za područja s prirodnim i ostalim ograničenjima

Važno!

Ovom brošurom za korisnike obuhvaćene su intervencije - IAKS mjere osim intervencija 70.03. Očuvanje ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja i 70.06. Plaćanja za dobrobit životinja, čiji su detaljni uvjeti za ulazak u sustav potpore pojašnjeni u posebnoj brošuri. Detaljni uvjeti ulaska u sustav potpore propisani su Pravilnikom o provedbi izravne potpore poljoprivredi i IAKS mjera ruralnog razvoja (dalje u tekstu: Pravilnik) koji se objavljuje za svaku godinu.

Koja je važnost IAKS mjera?

Kad postoji bogata raznolikost vrsta, staništa i genetike, ekosustavi su zdraviji, produktivniji i mogu se bolje prilagoditi izazovima kao što su klimatske promjene. Cilj IAKS mjera je potaknuti poljoprivrednike da zaštite i poboljšaju okoliš na svome gospodarstvu. Prihvatanjem određenih praksi i metoda uzgoja, koje nadilaze polaznu osnovu (poznatu pod nazivom „baseline“), poljoprivredniku se plaćaju povećani troškovi ili izgubljeni prihod u usporedbi s uobičajenom poljoprivrednom praksom.

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva

Kako postati korisnik?

Uvjeti prihvatljivosti različiti su za pojedinu intervenciju/operaciju.

Osnovni uvjeti za sve korisniku su:

- upisani ste u Upisnik obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava ili Upisnik poljoprivrednika
- imate jedinstveni matični identifikacijski broj (MIBPG)
- koristite zemljište upisano u ARKOD (i ostale propisane registre, uključujući i parcele za koje se ne traži potpora)
- držite domaće životinje koje su upisane u Jedinstveni registar domaćih životinja (JRDŽ) i
- ostale propisane registre.

Kako ostvariti potporu za IAKS mjere?

Prijava za ulazak u sustav potpore je dobrovoljna.

Osnovni uvjeti za sve korisnike su:

- podnijeti Jedinstveni zahtjev u propisanom roku u nekoj od podružnica Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (u daljnjem tekstu: Agencija za plaćanja)
- poštivati pravila uvjetovanosti na cjelokupnom gospodarstvu
- održavati sve površine u skladu s minimalnim uvjetima za održavanje poljoprivrednih
- površina u stanju pogodnom za ispašu ili uzgoj
- poštivati obveze propisane u intervenciji/operaciji za koju je podnesen zahtjev.

Koje intervencije imaju petogodišnji obvezni period provedbe, a koje jednogodišnji?

Petogodišnji obvezni period provedbe imaju intervencije:

- 70.01.** Smanjenje korištenja zaštitnih sredstava u višegodišnjim nasadima
- 70.02.** Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama
- 70.03.** Očuvanje ugroženih izvornih pasmina domaćih životinja
- 70.04.** Ekološki uzgoj
- 70.07.** Očuvanje obilježja krajobraza
- 70.08.** Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i maslinika

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva

Važno!

Potrebno je podnositi zahtjev svake godine i za intervencije/operacije koje imaju petogodišnji obvezni period provedbe

Jednogodišnji obvezni period provedbe imaju intervencije:

- 70.06.** Plaćanja za dobrobit životinja
- 71.01.** Plaćanja za područja s prirodnim i ostalim ograničenjima

Zašto je za neke intervencije obvezno razdoblje provedbe minimalno pet godina?

Na taj je način omogućeno postizanje ciljeva iz svake intervencije/operacije. Kraće obvezno razdoblje ne bi osiguralo da provođenje propisanih obveza u stvarnosti doprinese cilju intervencije/operacije.

Zašto moram kroz cijelo obvezno razdoblje provoditi intervencije/operacije iz IAKS mjera na istim ARKOD parcelama?

Kako bi se postigli zadani ciljevi, potreban je kontinuitet provođenja propisanih obveza na pojedinom području. Izmjenom parcela iz godine u godinu gubi se smisao obveza, osobito u slučaju očuvanja bioraznolikosti ili kod ekološkog uzgoja. ARKOD parcele koje su prijavljene u intervencijama/operacijama u obveznom razdoblju ne mogu se mijenjati.

Za što mi se isplaćuje potpora?

Potpota se isplaćuje godišnje po jedinici površine ili uvjetnom grlu kao naknada za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat pridržavanja posebnih uvjeta koji nadilaze polaznu osnovu i uobičajenu poljoprivrednu praksu.

Mogu li ostvariti istovremeno izravnu potporu i potporu za IAKS mjere?

Istovremeno je moguće zatražiti i ostvariti na Jedinstvenom zahtjevu izravnu potporu i potporu za IAKS mjere.

Tko je aktivni poljoprivrednik?

Aktivni poljoprivrednik za intervencije Strateškog plana je:

- fizička osoba u pisana u Upisnik obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, čiji je standardni ekonomski rezultat veći od 3.000 EUR ili
- fizička i pravna osoba upisana u Upisnik poljoprivrednika, čiji je standardni ekonomski rezultat veći od 3.000 EUR ili
- poljoprivrednik koji je u prethodnoj godini primio izravna plaćanja u iznosu manjem od 5.000 EUR.

Važno!

Korisnici IAKS mjera moraju biti aktivni poljoprivrednici samo za intervenciju 71.01. Plaćanja za područja s prirodnim i ostalim ograničenjima.

Što je uvjetovanost?

Uvjetovanost kao osnova za primanje potpora iz Strateškog plana, usmjerena je na zadovoljavanje propisanih zahtjeva upravljanja kao obveznih zahtjeva (eng. Statutory Management Requirements – skraćeno SMR) i dobrih poljoprivrednih i okolišnih uvjeta kao minimalnih uvjeta upravljanja na poljoprivrednom gospodarstvu, odnosno

obveznih uvjeta (eng. Good Agricultural and Environmental Conditions – skraćeno GAEC) koje svaki poljoprivrednik, pa tako i korisnici IAKS mjera, moraju poštivati na svojem poljoprivrednom gospodarstvu.

Propisana pravila uvjetovanosti na taj način povezuju propise iz područja klime i okoliša, uključujući vodu, tlo i bioraznolikost ekosustava, javno zdravlje i zdravlje bilja te dobit životinja sa potporama koje je moguće ostvariti unutar Strateškog plana.

Uvjetovanost uključuje slijedeće standarde:

(a) Propisani zahtjevi upravljanja (SMR)

- SMR1 Standardi 1.** za korištenje vode za navodnjavanje
SMR2 Standardi 2. za nitrata
SMR3 Standardi 3. za očuvanje divljih ptica
SMR4 Standardi 4. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore
SMR5 Standardi 5. za sigurnost hrane
SMR6 Standardi 6. o primjeni određenih tvari hormonskog ili tireostatskog učinka i beta - agonista
SMR7 Standardi 7. o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja
SMR8 Standardi 8. o održivoj uporabi pesticida
SMR9 Standardi 9. za zaštitu teladi
SMR10 Standardi 10. za zaštitu svinja
SMR11 Standardi 11. za zaštitu životinja koje se uzgajaju u svrhu proizvodnje

(b) Dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti (GAEC)

- GAEC1** Održavanje trajnih travnjaka na temelju omjera trajnih travnjaka i poljoprivredne površine
GAEC2 Zaštita močvarnih područja i tresetišta
GAEC3 Zabrana paljenja obradivog strništa, osim zbog razloga povezanih sa zdravljem bilja
GAEC4 Uspostava graničnih pojaseva duž vodotoka

GAEC5 Upravljanje obradom tla radi smanjenja rizika od propadanja i erozije tla, uključujući uzimanje u obzir nagib tla

GAEC6 Minimalni zemljišni pokrov kako bi se izbjeglo golo tlo u najosjetljivijim razdobljima

GAEC7 Plodored na obradivom zemljištu, osim usjeva koji rastu pod vodom

GAEC8 Minimalni udio poljoprivrednih površina pod neproizvodnim obilježjima, Očuvanje obilježja krajobraza, Sprječavanje zarastanja poljoprivrednih površina neželjenom vegetacijom

GAEC9 Zabrana prenamjene ili preoravanja okolišno osjetljivih travnjaka unutar NATURA 2000 područja

Što je to polazna osnova?

Polazna osnova („baseline“) je skup obveza koje mora poštivati svaki korisnik te uključuje:

- poštivanje uvjetovanosti
- gospodarenje gnojivima i pesticidima na održiv način
- uzgoj i držanje životinja u skladu s važećim propisima.

Koja je minimalna površina poljoprivrednog gospodarstava i ARKOD parcele za ostvarenje potpore?

Zahtjev se može podnijeti ako:

- poljoprivredna površina gospodarstva iznosi minimalno 0,5 ha
- je minimalna površina ARKOD parcele 0,05 ha, osim za operaciju 70.02.03. Uspostava poljskih traka, gdje ARKOD parcela mora biti najmanje 1 ha.

Mogu li dobiti potporu za površine pod ugarom?

Za dodjelu potpore za površine pod ugarom **ne mogu** se prijaviti:

- intervencija 70.04. Ekološki uzgoj za površine pod ugarom i površine na kojima se uzgaja cvijeće i ukrasno bilje te
- intervencija 71.01. Plaćanja za područja s prirodnim i ostalim ograničenjima za površine pod ugarom.

Što ako želim povećati površinu ili broj uvjetnih grla (UG) tijekom obveznog razdoblja?

Povećanje površine ili broja UG moguće je tijekom obveznog razdoblja pri čemu Agencija za plaćanja za dodatno prijavljene površine ili UG donosi novu Odluku. U novoj se Odluci utvrđuje obvezno razdoblje za dodatno prijavljene površine ili UG.

Mogu li odustati od sudjelovanja u IAKS mjeri bez obveze za povratom sredstava?

Odustajanje bez obveze za povratom sredstava tijekom razdoblja u kojem je obveza bila na snazi je moguće:

- u slučaju izmjena i dopuna relevantnih obveznih standarda ili
- ako opsezi novih obveza ili zahtjeva nadilaze one navedene u opisu intervencije.

Za intervencije koje se odnose na površine korisnik može:

- izmijeniti Jedinstveni zahtjev (*podrazumijeva izmjenu kulture i vrste uporabe zemljišta na ARKOD parceli za zahtjev podnesen u roku za podnošenje Jedinstvenog zahtjeva*) ili
- odustati od njega u cijelosti ili djelomično prije 1. studenog u godini podnošenja zahtjeva (*ako je Monitoringom ili administrativnim provjerama moguće utvrditi ispunjavanje uvjeta prihvatljivosti*).

Korisnik može Jedinostveni zahtjev izmijeniti ili odustati od Jedinostvenog zahtjeva u cijelosti ili djelomično i nakon obavljene kontrole na terenu, ali pod uvjetom da pri kontroli nije pronađena nesukladnost ili nije najavljena kontrola na terenu.

Potpisana Izjava o odustajanju od jedinstvenog zahtjeva obavezno se dostavlja podružnici Agencije za plaćanja.

Važno!

U slučaju da se smanji obvezna površina za više od 10 % korisnik vraća isplaćene iznose potpore u prethodnim godinama za površine na kojima je prekršena višegodišnja obveza, osim u slučaju više sile i izvanrednih okolnosti ili prijenosa poljoprivrednog gospodarstva.

Zašto je vođenje evidencije obvezno za većinu intervencija?

Vođenje evidencije istovremeno služi kao podsjetnik korisniku o obvezama koje mora ispuniti da bi ostvario potporu, ali i kao način obavljanja kontrole o ispunjavanju obveza. Evidencija se vodi na propisanim obrascima koji se

nalaze u Pravilniku koji se objavljuje svake godine.

Prilikom kontrole na terenu potrebno je pokazati popunjen obrazac evidencije (u papirnatom ili elektronskom obliku) koji treba **voditi redovito**.

Ako obrazac ne postoji ili nije popunjen ili je nepotpun, korisnik će biti sankcioniran te će se umanjiti iznos potpore.

Zašto se provodi administrativna kontrola, provjera sustavom za nadzor površina (Monitoring), uključujući geotagirane fotografije (dalje u tekstu: GTF) i kontrolu na terenu?

Intervencije se financiraju dijelom iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR), a dijelom iz nacionalnog proračuna. EU sredstva kao i sredstva RH su novci poreznih obveznika koji žele znati jesu li potpore utrošene namjenski i u skladu sa svim propisanim obvezama.

RH propisuje provedbu intervencija te je istovremeno odgovorna za kontrolu utrošenih sredstava i praćenje provedbe Strateškog plana. U protivnom, jednako kao što se mora sankcionirati korisnik koji ne provodi intervenciju u skladu s Pravilnikom, tako bi i RH bila sankcionirana ako se ne bi provodila kontrola propisanih obveza.

Kontrola se provodi zbog provjere korisnika koji su podnijeli zahtjev za potporu, a u svrhu provjere ispunjavanja obveza za ostvarivanje potpore za IAKS mjere.

Važno!

Sve o provedbi administrativne kontrole, Monitoringa, GTF-u i kontroli na terenu možete pročitati u dijelu KONTROLA I SANKCIJE.

EDUKACIJA

Zašto je edukacija obvezna?

Intervencije IAKS mjera su vrlo zahtjevne u smislu provođenja svih propisanih obveza. Neprovođenjem svih propisanih obveza dolazi do smanjenja ili uskraćivanja potpore korisniku. Kako bi se mogle provesti što kvalitetnije ove intervencije kojima je krajnji cilj utjecaj na okoliš u cjelini, svi korisnici koji su podnijeli Jedinostveni zahtjev za potporu za intervencije IAKS mjera preuzeli su i obvezu pohađanja izobrazbe.

Tko mora završiti edukaciju?

- nositelj ili član obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva ili
- odgovorna osoba ili osoba ovlaštena od strane odgovorne osobe u slučaju ostalih organizacijskih oblika poljoprivrednog gospodarstva.

Tko sve može obavljati edukacije?

Izobrazbe, individualna savjetovanja i demonstracijske aktivnosti mogu obavljati:

- privatne savjetodavne službe (*samostalne ili u okviru druge pravne osobe*),
- privatni savjetnici,
- nevladine organizacije,
- Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva (*Uprava za stručnu podršku razvoju poljoprivrede*) i
- Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu.

Edukacije su za korisnike besplatne.

Gdje se objavljuje raspored obveznih edukacija?

Raspored održavanja tečajeva objavljuje se javno, na mrežnoj stranici Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva Uprave za stručnu podršku razvoju poljoprivrede www.savjetodavna.hr, pod Savjetovanja i tečajevi.

Tečajevi se najavljuju najmanje 14 dana prije održavanja, a održavaju se uživo ili putem webinarara. Odabir odgovarajućeg tečaja olakšan je tako da se može odabrati željena županija, mjesec održavanja tečaja i tema tečaja. Tečajevi se održavaju na području cijele Republike Hrvatske.

Kako pravilno odabrati edukaciju?

Kao korisnik IAKS mjera (koje ne uključuju stočarsku proizvodnju), možete se prijaviti na edukacije „IAKS mjere bez stočarske proizvodnje“, oznaka 78.01. – B. ili „IAKS mjere“, oznaka 78.01. - 3 (koje uključuju i intervencije iz stočarske proizvodnje).

Prilikom odabira željenog tečaja prikazat će se svi potrebni podaci o tečaju: način izvođenja tečaja (u predavaonici ili online (webinar)), adresa, vrijeme održavanja, broj slobodnih mjesta, predavači kao i popis intervencija za koje se priznaje navedeni tečaj. Korisnici se sami mogu prijaviti na željeni tečaj. Također, na mrežnoj stranici Uprave za stručnu podršku razvoju poljoprivrede www.savjetodavna.hr možete naći i primjere odabira tečaja.

Za koje je intervencije obvezna edukacija i koliko traje?

Korisnici plaćanja za IAKS mjere obvezni su **u godini podnošenja zahtjeva** završiti izobrazbu ili koristiti individualno savjetovanje ili sudjelovati u demonstracijskoj aktivnosti.

Popis intervencija sa brojem sati potrebne edukacije u godini podnošenja zahtjeva:

- 70.01.** Smanjenje korištenja zaštitnih sredstava u višegodišnjim nasadima - obveza izobrazbe minimalno 6 sati
- 70.02.** Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama - obveza izobrazbe minimalno 6 sati
- 70.04.** Ekološki uzgoj - obveza izobrazbe minimalno 6 sati (korisnici koji prelaze na ekološki uzgoj i upisali su se u Upisnik ekoloških subjekata u godini podnošenja zahtjeva ili nakon zadnjeg dana roka za prijave potpora za zakašnjele zahtjeve u prethodnoj godini, dužni su u prvoj godini obveze koristiti dodatna 4 - 6 sata individualnog savjetovanja)
- 70.07.** Očuvanje obilježja krajobrazza - obveza izobrazbe minimalno 6 sati
- 70.08.** Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i maslinika - obveza izobrazbe minimalno 6 sati
- 71.01.** Plaćanja za područja s prirodnim i ostalim ograničenjima - nije potrebna izobrazba.

Koji je rok za završetak obavezne edukacije?

Rok za završetak edukacije je 31. prosinca u godini podnošenja Jedininstvenog zahtjeva.

Ako želite saznati više, na raspolaganju su vam dodatne besplatne edukacije!

Osim obaveznih tema, korisnici se mogu besplatno educirati i iz njima zanimljivih područja iz kojih žele nadograditi znanja i vještine.

Ostale teme obuhvaćaju edukacije iz sljedećih područja:

- Biljna proizvodnja (ratarstvo, povrćarstvo, voćarstvo,

maslinarstvo, vinogradarstvo, ljekovito i aromatično bilje, cvjećarstvo, sjemenarstvo)

- Stočarska proizvodnja (govedarstvo, svinjogojstvo, ovčarstvo i kozarstvo, peradarstvo, pčelarstvo)
- Energetska učinkovitost i korištenje obnovljivih izvora energije
- Standardi EU (okoliš, zdravlje, higijena)
- Diversifikacija aktivnosti na poljoprivrednom gospodarstvu
- Seoski turizam
- Inovacije i digitalne tehnologije u poljoprivredi
- Osnivanje i upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom
- Uvjeti zapošljavanja i obveze poslodavaca vezane za zdravlje ljudi i zaštitu na radu
- Marketing i tržište
- Osnove poljoprivrednog računovodstva
- Zakonodavstvo u poljoprivredi
- Udruživanje poljoprivrednika.

INTERVENCIJE

Intervencija 70.01. SMANJENJE KORIŠTENJA ZAŠTITNIH SREDSTAVA U VIŠEGODIŠNJI NASADIMA

Popis operacija u intervenciji sa visinom potpore:

- 70.01.01.** Korištenje feromonskih, vizualnih i hranidbenih klopki (KFK) - 293,00 EUR/ha
- 70.01.02.** Metoda konfuzije štetnika u višegodišnjim nasadima (MKŠ) - 359,73 EUR/ha
- 70.01.03.** Mehaničko uništavanje korova unutar redova višegodišnjih nasada (MUK) - 373,33 EUR/ha

Gdje se može provoditi ova intervencija/operacije?

Intervenciju/operacije se može provoditi na površinama koje su u ARKOD sustavu registrirane kao trajni nasadi (maslinici, vinogradi i voćnjaci).

Operacija 70.01.01. Korištenje feromonskih, vizualnih i hranidbenih klopki (KFK)

Zbog čega provodimo ovu operaciju?

Korištenjem feromonskih, vizualnih i hranidbenih klopki u praćenju štetnika znatno se smanjuje broj tretiranja insekticidima i povećava učinkovitost insekticida. Najveća prednost korištenja ove operacije je smanjenje onečišćenja okoliša insekticidima što direktno utječe na povećanje biološke raznolikosti trajnog nasada.

Koji su ciljevi i učinci ove operacije?

Praćenjem štetnika pomoću feromonskih i vizualnih klopki te suzbijanjem štetnika u optimalnom roku smanjuje se broj tretiranja insekticidima i do 30 %, a time se smanjuje „pritisak“ ostataka kemijskih sredstava na tlo i podzemne vode.

Kojih se poljoprivredno okolišnih obveza moram pridržavati?

Broj potrebnih različitih tipova klopki s obzirom na veličinu proizvodne površine voćnjaka ili vinograda

Veličina proizvodne površine (ARKOD parcele)	Broj feromonskih klopki	Broj vizualnih klopki	Broj hranidbenih klopki
do uključivo 2 ha	1	2	2
više od 2 do uključivo 5 ha	2	4	4
više od 5 do uključivo 10 ha	3	6	6
više od 10 do uključivo 50 ha	4	8	8
više od 50 do uključivo 100 ha	10	15	15
više od 100 ha	20	40	40

Postaviti feromonske, vizualne ili hranidbene klopke u propisanim rokovima za:

- trešnjinu muhu (*Rhagoletis cerasi*) najkasnije do 15. travnja, klopke moraju ostati na površini najmanje do 30. lipnja
- šljivinu osicu (*Hoplocampa sp.*) najkasnije do 1. travnja, klopke moraju ostati na površini najmanje do 31. svibnja
- orahovu muhu (*Rhagoletis completa*) najkasnije do 30. lipnja, klopke moraju ostati na površini najmanje do 31. kolovoza
- maslininu muhu (*Bactrocera oleae*) najkasnije do 1. lipnja, klopke moraju ostati na površini najmanje do 31. listopada
- za ostale štetnike najkasnije do 15. travnja, klopke moraju ostati na površini najmanje do 15. rujna
- za štetnike agruma najkasnije do 1. lipnja, klopke moraju ostati na površini najmanje do 31. listopada.

Broj klopki koje je potrebno postaviti u svrhu praćenja štetnika u višegodišnjim nasadima naveden je u uputama proizvođača. U slučaju kada broj klopki za praćenje štetnika u uputama proizvođača nije naveden potrebno je postupiti u skladu sa sljedećom tablicom:

- pregledavati klopke dva puta tjedno prema propisanim rokovima
- skladištiti i čuvati klopke na propisan način do kraja tekuće godine
- čuvati račune o kupnji feromonskih, vizualnih i hranidbenih klopki i mamaca sa uputama proizvođača
- **dostaviti račune sa uputama proizvođača na uvid podružnici Agencije za plaćanja najkasnije do zadnjeg dana roka za zakašnjele zahtjeve** - neispunjavanje ove obveze ima za posljedicu odbijanje zahtjeva za potporu
- korisnik može zabilježiti postavljene klopke i držanje klopki do propisanog roka geotagiranom fotografijom putem AgroGTF aplikacije i u tom slučaju neće imati kontrolu na terenu za ovu obvezu od strane Agencije za plaćanja

Operacija 70.01.02. Metoda konfuzije štetnika u višegodišnjim nasadima (MKŠ)

Zbog čega provodimo ovu operaciju?

Česta uporaba insekticida uobičajena je praksa u intenzivnoj proizvodnji u višegodišnjim nasadima. Korištenjem insekticida u dužem vremenskom razdoblju insekticid postaje nedjelotvoran te se javlja rezistentnost. Kako bi se riješio ovaj problem, uvedena je operacija MKŠ koja nudi drugačiji pristup u suzbijanju štetnika kroz korištenje feromona.

Feromoni su sintetičke kemikalije koji djeluju isto kao prirodni feromoni koje oslobađaju ženke štetnika tijekom sezone parenja. Koriste se u svrhu poremećaja reproduktivnog ciklusa štetnika, specifični su za vrstu, selektivni su, nisu štetni za druge organizme te su netoksični. Uporaba feromona u višegodišnjim nasadima rezultira dezorijentacijom i zbunjivanjem ciljane populacije štetnika.

Koji su ciljevi i učinci ove operacije?

Cilj ove operacije je ublažiti negativne učinke poljoprivrede na okoliš, povećati bioraznolikost, smanjiti upotrebu kemijskih sredstava, kao i zaštititi populaciju korisnih prirodnih predatora. Kao što je već navedeno, primjenom metode konfuzije u višegodišnjim nasadima može se poremetiti reproduktivni ciklus štetnika te odgoditi ili čak potpuno spriječiti parenje, što rezultira smanjenjem slijedeće populacije štetnika. Npr. jabuka se obavezno tretira osam puta insekticidima protiv jabučnog savijača (*Cydia pomonella* L.), dok se primjenom feromona smanjuje broj tretiranja jabučnog savijača u proizvodnji jabuke do 50 %.

Kojih se poljoprivredno okolišnih obveza moram pridržavati?

- postaviti feromonske dispنزere u gornju trećinu krošnje/trsa/grma najkasnije do 1. svibnja tekuće godine
- odstraniti stare dispنزere iz prijašnje sezone najkasnije do postavljanja novih dispنزera
- voditi evidenciju o postavljenim dispنزerima
- čuvati račune o kupnji dispنزera sa uputama proizvođača
- dostaviti na uvid račune o kupnji dispنزera sa uputama proizvođača podružnici Agencije za plaćanja najkasnije do zadnjeg dana roka za zakašnjele zahtjeve koji je svake godine propisan Pravilnikom - neispunjavanje ove obveze ima za posljedicu odbijanje zahtjeva za potporu
- korisnik može zabilježiti postavljanje dispنزera geotagiranom fotografijom putem AgroGTF aplikacije i u tom slučaju neće imati kontrolu na terenu za ovu obvezu od strane Agencije za plaćanja

Operacija 70.01.03. Mehaničko uništavanje korova unutar redova višegodišnjih nasada (MUK)

Zbog čega provodimo ovu operaciju?

U intenzivnoj poljoprivrednoj proizvodnji, suzbijanje korova unutar redova u višegodišnjim nasadima obično se provodi primjenom herbicida. Mehaničko uništavanje korova kroz uporabu posebne opreme za smanjenje ili uklanjanje korova unutar redova značajno pridonosi zaštiti okoliša i korisno je za tlo, biljke i bioraznolikost.

Koji su ciljevi i učinci ove operacije?

Osim samog mehaničkog uklanjanja korova, prozračivanjem tla sprječava se pojava pokorice i erozije uslijed obilnijih količina oborina te se povećava porozitet tla. Ovom operacijom omogućena je puno intenzivnija izmjena plinova, povećano je površinsko upijanje i protjecanje vode u vertikalnom smjeru. Smanjuje se kapacitet tla za toplinu, čime je omogućeno brže zagrijavanje tla, ranije se postižu aktivne temperature (5 – 10°C) potrebne za početak vegetacije i pojedinih fenofaza. Površina tla zadržava funkciju zaštitnog sloja, smanjuje se kapilarnost, sprječava se gubitak vode iz dubljih slojeva tla uslijed evaporacije površine i transpiracije preko lista trava.

Kojih se poljoprivredno okolišnih obveza moram pridržavati?

- suzbijati mehanički korove unutar redova u „zaštićenom prostoru“ (dio prostora koji se nalazi između debla, čokota i armature) odgovarajućom poljoprivrednom mehanizacijom i opremom
- korisnik mora imati odgovarajuću poljoprivrednu mehanizaciju i opremu za mehaničko uklanjanje

korova unutar redova ili može koristiti uslugu mehaničkog uklanjanja korova vanjskog izvođača radova, što treba potkrijepiti računima

- zabranjena je primjena herbicida

Mehaničko suzbijanje korova obradom tla u zaštitnom prostoru

Suzbijanje korova primjenom malčera

Intervencija 70.02. OČUVANJE BIORAZNOLIKOSTI I OKOLIŠA NA TRAJNIM TRAVNJACIMA I ORANICAMA

Popis operacija u intervenciji sa visinom potpore:

70.02.01. Zaštita ptice kosca (Crex crex) - 254,00 EUR/ha

70.02.02. Zaštita leptira na trajnim travnjacima - močvarni okaš - 338,00 EUR/ha, močvarni plavac, zagasiti livadni plavac i veliki livadni plavac - 277,00 EUR/ha

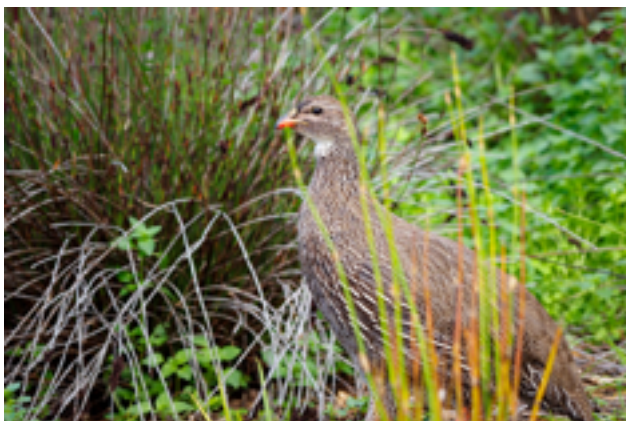
70.02.03. Uspostava poljskih traka

- za uspostavu cvjetnih traka - 985,74 EUR/ha uspostavljene trake
- za uspostavu travnih traka - 898,59 EUR/ha uspostavljene trake

Važno!

Popis staništa je sastavni dio Pravilnika, osim u Zapisniku o evidenciji uporabe poljoprivrednog zemljišta, prilikom podnošenja jedinstvenog zahtjeva vidljivo je nalazi li se parcela unutar područja gdje obitava ptica kosac ili neki od navedenih leptira te je tako olakšano prijavljivanje za potporu.

Operacija 70.02.01. Zaštita ptice kosca (Crex crex)

Crex Crex (Izvor: <https://pixabay.com/>)

Gdje se može provoditi ova operacija?

Operacija se može provoditi na:

- vlažnim staništima koja nastanjuje kosac, a nalaze se na području ekološke mreže Natura 2000
- ako je minimalno 30 % površine travnjaka na području ekološke mreže na kome je cilj očuvanje ptice kosca

Zbog čega provodimo ovu operaciju?

Ptica kosac (Crex crex) je u RH strogo zaštićena vrsta. Kosca možemo naći na području pod vlažnim nizinskim travnjacima do brdskih livada Papuka i bogatih travnjaka Gorskog kotara i ličkih krških polja.

Kako bi se mogao uspješno gnijezditi živi na kasno košenim travnjacima s dovoljno visokom i gustom vegetacijom. Vegetacija mora biti visine najmanje 30 cm, dovoljno gusta da pruži zaklon, ali ne previše gusta da ometa kretanje.

Mnogi su vlažni travnjaci posljednjih nekoliko desetljeća isušeni i pretvoreni u oranice, dok se velik broj livada kosi rano zbog proizvodnje silaže, umjesto nekadašnje košnje radi sijena. Kako je kosac ptica koja se gnijezdi na tlu travnjaka, zbog ranije košnje dolazi do uništavanja gnijezda s jajima.

Sve su to razlozi zbog kojih dolazi do gubitka pogodnog staništa za kosca, a time i smanjenja njegove brojnosti.

Koji su ciljevi i učinci ove operacije?

Ženka kosca se gnijezdi radeći plitku udubinu u tlu, obloženu lišćem i okolnom vegetacijom. Zarastanjem travnjaka vegetacija postaje previše gusta i previsoka za gniježđenje, dok intenzivna ispaša ostavlja prenisuku vegetaciju, također neprikladnu za kosca. Većina kosaca gnijezdi se od 15. svibnja do 15. kolovoza, iako sezona gniježđenja može biti i duža. Zbog toga je iznimno važno da se košnja travnjaka na kojima obitava kosac obavlja nakon 15. kolovoza, kako se ne bi uništila gnijezda s jajima, a mladi ptići kosca dovoljno ojačali da mogu poletjeti.

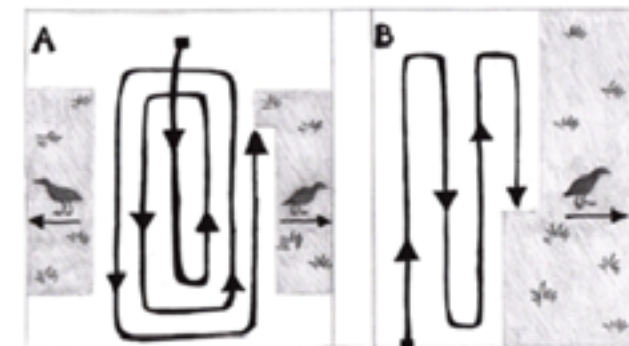
Osim datuma košnje, izrazito je važan način košnje. Naime, **parcelu treba kositi od sredine prema rubnim dijelovima ili s jedne strane na drugu, nikako od ruba parcele prema unutra, kako bi ptice stigle pobjeći u rubne nepokošene dijelove travnjaka.**

Košnjom na točno određeni način i u određeno doba godine omogućen je nesmetani razvoj ptice kosca.

Kojih se poljoprivredno okolišnih obveza moram pridržavati?

- zabranjeno je zasijavati travnjak
- zabranjena je upotreba mineralnog gnojiva, stajskog gnoja i sredstava za zaštitu bilja
- košnja je dozvoljena isključivo ručno ili strižnim kosilicama na minimalnoj visini od 10 cm iznad tla

- košnja se provodi isključivo u periodu od 1. kolovoza do 15. rujna
- na parcelama većim od 1 ha obavezno je ostaviti uz rub nepokošenu traku (do 5 % površine), a košnju treba obavljati od sredine parcele kružno prema van ili s jedne strane parcele prema drugoj
- travnjaci se mogu koristiti za napasivanje nakon košnje do kraja godine, pri čemu ne smije biti prisutno više od 1,0 UG/ha ovaca, koza, goveda i/ili kopitara. Minimalni pašni pritisak je 0,3 UG/ha, a stoka se mora napasivati na cijeloj površini ARKOD parcele
- hidromelioracijski zahvati (odvodnja ili navodnjavanje) nisu dozvoljeni
- **evidenciju** koja se vodi na propisanom obrascu potrebno je **dostaviti podružnici Agencije za plaćanja najkasnije do 31. prosinca tekuće godine**

Na parcelama većim od 1 ha potrebno je uz rub ostaviti nepokošenu traku (do 5 % površine), a košnju treba obavljati od sredine parcele kružno prema van (lijevo pod A) ili s jedne strane parcele prema drugoj (desno pod B)

Operacija 70.02.02. Zaštita leptira na trajnim travnjacima

Gdje se može provoditi ova operacija?

Ova operacija se može provoditi na:

- staništima koje nastanjuju ugroženi leptiri, a nalaze se na području ekološke mreže Natura 2000
- ako je minimalno 30 % površine travnjaka na području ekološke mreže na kome je cilj očuvanje danjih leptira - velikog livadnog plavca (*Phengaris teleius*), zagasitog livadnog plavca (*Phengaris nausithous*), močvarnog plavca (*Phengaris alcon alcon*) i močvarnog okaša (*Coenonympha oedippus*).

Zbog čega provodimo ovu operaciju?

Četiri vrste ugroženih i strogo zaštićenih danjih leptira: veliki livadni plavac (*Phengaris teleius*), zagasiti livadni plavac (*Phengaris nausithous*), močvarni plavac (*Phengaris alcon alcon*) i močvarni okaš (*Coenonympha oedippus*) žive na svega nekoliko manjih područja u RH.

Leptiri roda *Phengaris* obitavaju na prostoru kontinentalne i brdske RH, dok je močvarni okaš zabilježen jedino u Istri. Svaka je od ovih vrsta leptira vezana za određeni tip travnjaka, a svima im je zajednički nestanak staništa. Iznimni su po vrlo osjetljivom životnom ciklusu – njihovo je razmnožavanje vezano za specifične vrste biljaka kojima se hrani gusjenica, a vrste roda *Phengaris* žive u simbiozi s mravima u čijim mravinjacima gusjenica živi sve do preobrazbe u odraslog leptira.

Kako bi se zaštitile ove četiri vrste leptira, potrebno im je osigurati nesmetan razvoj i zadržati njihova staništa u izvornom obliku kroz prilagođeni način košnje.

Veliki livadni plavac (*Phengaris teleius*) živi na nizinskim košanicama (Izvor: Pixabay)

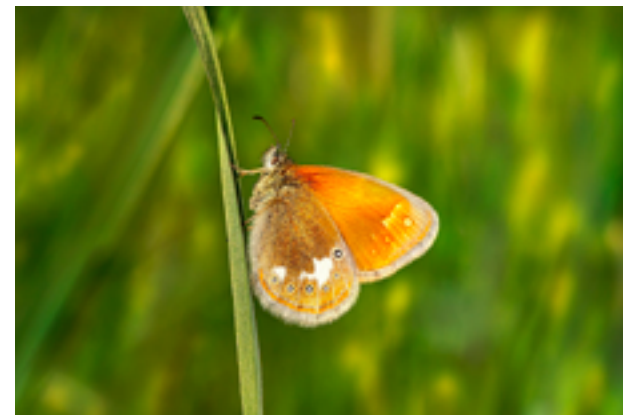
Zagasiti livadni plavac (*Phengaris nausithous*) (Izvor: Pixabay)

Koji su ciljevi i učinci ove operacije?

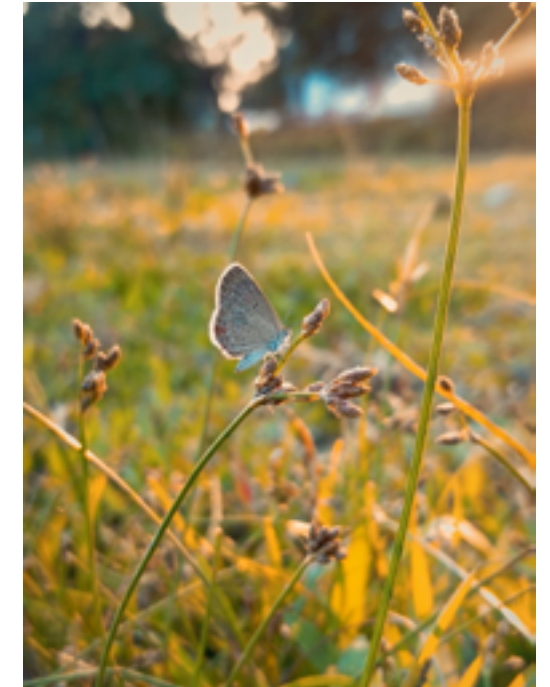
Zbog osjetljivog životnog ciklusa, termin i način košnje pokazali su se ključnima za život ovih vrsta. Ako se košnja provodi u vrijeme perioda razmnožavanja leptira, odnosno u vrijeme cvatnje biljki hraniteljica, smrtnost leptira se višestruko povećava, a time i ugroženost vrste.

Tako je za velikog livadnog plavca, zagasitog livadnog plavca i močvarnog plavca zabranjena košnja u periodu od 15. lipnja do 15. rujna, a košnju je moguće obavljati svake ili svake druge godine, najviše dva puta godišnje, kako bi se očuvala potrebna struktura vegetacije i vlažnost tla.

Za močvarnog okaša, koji živi na vlažnim livadama, ključno je kositi nakon 15. rujna, ali se parcela mora kositi vrlo specifično – svake godine jedna trećina površine, dok se ostatak ostavlja nepokošen. Sljedeće godine kosi se druga trećina, prošle godine nepokošena, a treće godine zadnja trećina. Za razliku od leptira plavaca, čija gusjenica završava razvoj u mravinjaku, močvarni okaš je u svim stadijima svog života prisutan na travnjaku pa se ovakvom rotacijskom košnjom na parceli osigurava preživljavanje makar jednog dijela leptira.

Močvarni okaš (*Coenonympha oedippus*).

Močvarni plavac (*Phengaris alcon alcon*) (Izvor: Pixabay)

Kojih se poljoprivredno okolišnih obveza moram pridržavati?

- zabranjeno je zasijavati travnjak
- zabranjena je upotreba mineralnog gnojiva, stajskog gnoja i sredstava za zaštitu bilja
- košnja je dozvoljena isključivo ručno ili strižnim kosilicama, a zadnji dan do kada je dozvoljena košnja je **1. listopada**

Vrsta	Kod* i naziv područja	Košnja
Močvarni plavac (<i>Phengaris alcon alcon</i>)	HR2001220 – Livade uz potok Injaticu HR2001305 – Zvečevo HR5000020 – NP Plitvička jezera HR2001409 – Livade uz Bednju II	Zabranjena je košnja u periodu 15. 6. – 15. 9. Košnju je moguće obavljati svake ili svake druge godine, najviše dva puta godišnje.
Zagaziti livadni plavac (<i>Phengaris nausithous</i>)	HR2000672 – Zovje HR2001346 – Međimurje HR2001347 – Donje Međimurje	
Veliki livadni plavac (<i>Phengaris teleius</i>)	HR2000368 – Peteranec HR2000672 – Zovje HR2001346 – Međimurje HR2001347 – Donje Međimurje HR2001409 – Livade uz Bednju II	
Močvarni okaš (<i>Coenonympha oedippus</i>)	HR2000544 – Vlažne livade uz potok Malinska HR2000619 – Mirna i šire područje Butonige HR2000545 – Vlažne livade kod Marušića HR2000546 – Vlažne livade uz Jugovski potok (Štrcaj) HR2000543 – Vlažne livade uz potok Bračana (Žonti) HR2001015 – Pregon	Košnju obavljati nakon 15. 9. na 1/3 površine svake godine

- travnjaci se mogu koristiti za napasivanje samo od 16. rujna do kraja tekuće godine, stoka se mora napasivati na cijeloj površini ARKOD parcele pri čemu ne smije biti prisutno više od 1,0 UG/ha ovaca, koza, govoda i/ili kopitara. Minimalni pašni pritisak je 0,3 UG/ha
- ručno odstranjivati nadzemni drvenasti dio pojedinačnih biljaka čivitnjačom (*Amorpha fruticosa* L.) do 1. travnja
- hidromelioracijski zahvati (odvodnja ili navodnjavanje) nisu dozvoljeni

- **evidenciju** koja se vodi na propisanom obrascu potrebno je **dostaviti podružnici Agencije za plaćanja najkasnije do 31. prosinca tekuće godine**

Operacija 70.02.03. Uspostava poljskih traka

Gdje se može provoditi ova operacija?

Operacija se provodi na oraničnim površinama koje su veće od 1 ha.

Zbog čega provodimo ovu operaciju?

Intenzivna poljoprivredna proizvodnja pojačava pritisak na okoliš uzrokujući gubitak organske tvari u tlu, eroziju tla, onečišćenje voda. Također dovodi do gubitka brojnih vrsta, kako zbog velike uporabe gnojiva i sredstava za zaštitu bilja, tako i zbog uništavanja prirodnih staništa. Ptice, kukci i mali sisavci nestaju iz prirode, jer ne mogu opstati na velikim jednoličnim oraničnim površinama.

Koji su ciljevi i učinci ove operacije?

Kako bi se ublažile negativne posljedice na bioraznolikost, osobito na područjima gdje prevladava intenzivni tip poljoprivredne proizvodnje sa velikim oraničnim površinama, poljske trake su prihvatljivo rješenje. One mogu biti mješavina trava ili cvijeća, pri čemu cvjetne trake osiguravaju stanište prvenstveno za oprašivače ili druge insekte korisne za kontrolu brojnosti štetnika, dok travne trake predstavljaju važna staništa za ishranu i gniježđenje nekih vrsta ptica, kao što su strnadice ili trčka. Kroz uspostavu staništa štite se različite biljne i životinjske vrste, poboljšava kvaliteta krajobraza i povećava ukupna bioraznolikost na oranicama.

Kojih se poljoprivredno okolišnih obveza moram pridržavati?

- posijati trake uz rub parcele širine najmanje 5 m
- ukupna dužina traka na parceli mora biti najmanje 100 m po hektaru
- trake mogu pokrivati najviše 30 % površine
- popis cvjetnih i travnih vrsta koje su pogodne za sjetvu je sastavni dio Pravilnika
- cvjetne i travne trake ne smiju se koristiti kao prolaz ili put

- **evidenciju** koja se vodi na propisanom obrascu potrebno je **dostaviti podružnici Agencije za plaćanja najkasnije do 31. prosinca tekuće godine**

Cvjetne trake

- trake trebaju sadržavati propisane cvjetne vrste koje naizmjenice cvjetaju tijekom cijele vegetacijske sezone, siju se svake druge godine u proljeće
- trake treba kositi dva puta godišnje
- umjesto jedne košnje može se malčirati, a košnju i malčiranje obaviti u srpnju i nakon cvatnje (od 15. rujna do 15. listopada)
- trake se mogu zaorati **najranije 1. listopada**
- primjena pesticida na cvjetnim trakama nije dozvoljena

Cvjetna traka (Izvor: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Travne trake

- posijati trake uz rub parcele, širine najmanje 5 m
- ukupna dužina traka na parceli mora biti najmanje 100 m po hektaru, a trake mogu pokrivati najviše 30 % površine
- trake se moraju kositi dva puta godišnje: prva košnja obavlja se u prvoj polovici travnja (za jesensku sjetvu) ili u drugoj polovici travnja (za proljetnu sjetvu), dok se druga košnja obavlja u listopadu
- primjena insekticida na travnim trakama nije dozvoljena.

Intervencija 70.04. EKOLOŠKI UZGOJ

Izvor: <https://pixabay.com/>

Unutar ove intervencije dvije su operacije:

- Prijelaz na ekološki uzgoj: oranice, višegodišnji nasadi (orah i lijeska, maslina i vinova loza, ostale voćne vrste), trajni travnjaci i povrće
- Održavanje ekološkog uzgoja: oranice, višegodišnji

nasadi (orah i lijeska, maslina i vinova loza, ostale voćne vrste), trajni travnjaci i povrće

Koja je visina potpore?

Iznosi potpore za Prijelaz na ekološki uzgoj i Održavanje ekološkog uzgoja jesu:

- za višegodišnje nasade:
  - a) orah i lijeska 516,00 EUR/ha
  - b) masline i vinova loza 754,00 EUR/ha
  - c) ostale voćne vrste, koje ne uključuju vrste orah i lijeska 1.074,00 EUR/ha
  - d) mješoviti nasadi ostalih voćnih vrsta 1.074,00 EUR/ha
- za oranice 235,00 EUR/ha
- za trajne travnjake 157,00 EUR/ha
- za povrće 480,00 EUR/ha.

Korisnicima operacije Prijelaz na ekološki uzgoj za troškove certificiranja za prvih 10 ha prihvatljive površine svake skupine usjeva isplaćuje se dodatno 60 EUR/ha, a korisnicima operacije Održavanje ekološkog uzgoja za troškove certificiranja isplaćuje se za prvih 5 ha prihvatljive površine svake skupine usjeva dodatno 60 EUR/ha.

Za koju skupinu usjeva mogu ostvariti potporu?

Potpora se može ostvariti za sljedeće skupine usjeva:

1. oranice (kulture OR iz kolone EKO po SP)
2. povrće (kulture P iz kolone EKO po SP)
3. višegodišnji nasadi:
  - a) višegodišnji nasadi – orah i lijeska (kulture VN – orah i lijeska iz kolone EKO po SP)

b) višegodišnji nasadi – masline i vinova loza (kulture VN – masline i vinova loza iz kolone EKO po SP)

c) višegodišnji nasadi – ostale voćne vrste koje ne uključuju vrste orah i lijeska (kulture VN – ostale voćne vrste iz kolone EKO po SP)

4. trajni travnjaci (kulture LP iz kolone EKO po SP).

Izvor: *Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva*

Važno!

Gustoća voćaka po hektaru je u skladu s Tehnološkim smjernicama za voćare, korisnike PVP za voće, objavljenim na web stranicama Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva uz toleranciju 10 %.

Zbog čega provodimo ovu operaciju?

Ekološka je proizvodnja sveobuhvatan sustav upravljanja poljoprivrednim gospodarstvima i proizvodnjom hrane.

Ekološki uzgoj osigurava zdravu poljoprivredu i zdravu hranu za danas i sutra, štiteći tlo, vodu i klimu. Ovim načinom uzgoja promiče se biološka raznolikost, ne zagađuje se okoliš kemijskim dodacima ili genetski modificiranim biljnim sortama te se ujedinjuje primjena visokih standarda za dobrobit životinja i proizvodnih standarda koji su u skladu s potražnjom sve većeg broja potrošača.

Ekološka proizvodnja omogućuje poljoprivrednicima proizvodnju visokokvalitetne hrane uz mali utjecaj na okoliš.

Koji su ciljevi i učinci ove operacije?

Cilj ove intervencije je potaknuti nove poljoprivrednike da se uključe u ovaj sustav ekološke proizvodnje, odnosno one koji već jesu u sustavu ekološke proizvodnje da nastave sa aktivnostima kako bi se povećale površine pod ekološkom proizvodnjom. Na taj se način umanjuje negativan učinak konvencionalne poljoprivrede na okoliš kroz očuvanje kvalitete vode, zraka i tla, ali i povećava plodnost tla. Ekološki uzgoj također doprinosi zdravlju ljudi i dobrobiti životinja.

Izvor: <https://pixabay.com/>

Tko može biti korisnik ove intervencije?

- fizičke i pravne osobe upisane u Upisnik poljoprivrednika koji prelaze sa konvencionalne poljoprivredne proizvodnje na ekološki uzgoj ili održavaju ekološki uzgoj provodeći pravila ekološke proizvodnje u skladu s Uredbom Europskog parlamenta i Vijeća (EU) 2018/848, Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2020/464 i Provedbenom uredbom Komisije (EU) br. 2021/1165
- poljoprivredna gospodarstva **upisana** u Upisnik ekoloških subjekata

Izvor: <https://pixabay.com/>

Kako mogu postati ekološki proizvođač i ostvariti potporu u pet koraka?

1. Morate biti upisani u Upisnik ekoloških subjekata, a proizvodnja mora biti pod stručnom kontrolom (*stručnu kontrolu obavljaju kontrolna tijela ovlaštena od strane Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, a kontrola je obvezna najmanje jednom*

*godišnje, a popis kontrolnih tijela koja možete kontaktirati i **zatražiti prvu službenu kontrolu nalazi se na web stranici Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva: <https://poljoprivreda.gov.hr/istaknute-teme/poljoprivreda-173/poljoprivreda-175/ekoloska/popis-ovlastenih-kontrolnih-tijela/3671>***

2. Nakon što je kontrolno tijelo izvršilo prvu službenu kontrolu nad poljoprivrednim gospodarstvom i dostavilo zapisnik o prvoj službenoj kontroli, nositelj/ovlaštena osoba poljoprivrednog gospodarstva ima obvezu ispuniti obrazac zahtjeva za upis u Upisnik ekoloških subjekata iz Priloga I Pravilnika o kontrolnom sustavu ekološke poljoprivrede („Narodne novine“, broj 110/2022) koji se podnosi u podružnicama Agencije za plaćanja, a uz koji treba priložiti kopiju zapisnika kontrolnog tijela za ekološku proizvodnju o obavljenoj prvoj stručnoj kontroli.
3. Nakon toga, ako je dostavljena gore navedena dokumentacija, ispunjeni su svi uvjeti za upis u Upisnik ekoloških subjekata i Agencija za plaćanja izdaje rješenje o upisu u Upisnik ekoloških subjekata.
4. Po završetku proizvodnje u tekućoj godini, bilo da je riječ o prijelaznom razdoblju ili održavanju ekološke proizvodnje, kontrolno tijelo potvrđuje status proizvodnje te izdaje potvrđnicu/certifikat.
5. Bez izdane potvrđnice/certifikata za tekuću godinu nije moguće ostvariti potporu za intervenciju 70.04. Ekološki uzgoj.

Kojih se obveza vezano uz ekološki uzgoj moram pridržavati?

- intervencija (operacija) se mora provoditi na istim parcelama koje su prijavljene prve godine prilikom ulaska u sustav potpore

- nije moguće prijaviti samo dio površine, odnosno imati na istoj ARKOD parceli ekološku i konvencionalnu proizvodnju
- nakon završetka prijelaznog razdoblja, na istim se površinama mora nastaviti ekološka proizvodnja
- za skupinu usjeva trajni travnjaci dužni ste imati najmanje 0,5 UG/ha, a na krškim pašnjacima najmanje 0,3 UG/ha
- prihvatljiva su goveda, kopitari, ovce i koze koje imaju prijelazni ili ekološki status (EKO grla), a uzgajaju se u skladu s odredbama Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća (EU) 2018/848 i Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2021/1165
- potrebno je pridržavati se minimalnih zahtjeva za gnojiva u skladu s člankom 24. stavkom 1. točkom (b) Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća (EU) 2018/848, navedene u Prilogu II Provedbene uredbe Komisije (EU) 2021/1165 te koristiti sredstva za zaštitu bilja koja su odobrena za ekološku proizvodnju u skladu s člankom 24. stavkom 1. točkom (a) Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća (EU) 2018/848, navedena u Prilogu I Provedbene uredbe Komisije (EU) 2021/1165
- korisnik je dužan voditi evidenciju o provedbi obveza na propisanom obrascu, ali ga ne mora dostavljati Agenciji za plaćanja, već ga mora držati na gospodarstvu

Izvor: <https://pixabay.com/>

Za što se ne može ostvariti potpora?

Potpore se ne može ostvariti za površine:

- kod kojih je utvrđen prijelaz na ekološke poljoprivredne prakse i metode, a kojima je tijekom obveznog razdoblja produženo prijelazno razdoblje zbog nepoštivanja pravila ekološke proizvodnje u skladu s Uredbom Europskog parlamenta i Vijeća (EU) 2018/848, Prilog II. dio I. točka 1.7.3.
- kod kojih je utvrđeno održavanje ekoloških poljoprivrednih praksi i metoda, a koje su tijekom obveznog razdoblja vraćene u prijelazno razdoblje zbog nepoštivanja pravila ekološke proizvodnje u skladu s Uredbom Europskog parlamenta i Vijeća (EU) 2018/848, Prilog II. dio I. točka 1.7.3.

Znak ekološkog proizvoda EU

Nacionalni znak ekološkog proizvoda

Intervencija 70.07. OČUVANJE OBILJEŽJA KRAJOBRAZA

Popis operacija u intervenciji s visinom potpore:

70.07.01. Očuvanje suhozida - 0,74 EUR/m

70.07.02. Očuvanje živica - 0,36 EUR/m

Operacija 70.07.01. Očuvanje suhozida

Gdje se može provoditi ova operacija?

Operacija se može provoditi na parceli na kojoj su u ARKOD sustavu evidentirani **vanjski suhozidi** minimalne dužine

30 metara. Potporni zidovi, terase i unutrašnji suhozidi nisu prihvatljivi. S obzirom da je suhozid prihvatljivi dio poljoprivredne parcele, u ARKOD sustavu mora zadovoljavati ove uvjete:

- minimalne širine 0,5 m
- maksimalne širine 2 m unutar parcele tj. na granici parcele maksimalne širine 4 m
- minimalne visine 0,2 m
- maksimalne visine 3 m

Zbog čega provodimo ovu operaciju?

Suhozidi su dio bogatog kulturnog naslijeđa RH i prepoznatljivo obilježje krajobraza, ponajviše u priobalju i na otocima. Tradicionalni suhozidi su izgrađeni korištenjem jedinstvene tehnike polaganja kamena bez žbuke i cementa što je omogućilo da se u potpunosti uklope u okolni krajolik.

Premda su prvenstveno podizani kako bi služili kao granica između poljoprivrednih parcela, odnosno kako bi se stjenovito tlo očistilo i pripremlilo za poljoprivrednu proizvodnju, istovremeno ograničavajući kretanje stoke, suhozidi su mnogo više od toga. Zahvaljujući specifičnoj mikroklimi suhozidi pružaju uvjete za opstanak raznim, osobito termofilnim vrstama formirajući tako brojna staništa.

Suhozid (Izvor: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Površine suhozida prekrivaju mahovine i lišajevi dok u pukotinama zidova rastu specifične biljne zajednice divlje flore, a istovremeno su važna staništa za kukce, gmazove i vodozemce te neke vrste ptica. Zbog svoje linearne strukture suhozidi su značajno obilježje ekološke mreže u poljoprivrednom krajobrazu te služe kao koridori kroz koje se kreću različite životinjske vrste.

Koji su ciljevi i učinci ove operacije?

Nestanak tradicijskih suhozida ne znači samo gubitak kulturnog naslijeđa, već predstavlja i gubitak bioraznolikosti budući da nestaju staništa za specifične biljne i životinjske vrste.

Ovom operacijom sprječava se zarastanje suhozida neželjenom vegetacijom, a tijelo suhozida se obnavlja koristeći tradicionalne materijale i način izrade. Kroz ove aktivnosti štite se različite biljne i životinjske vrste, doprinosi očuvanju bioraznolikosti i očuvanju tradicionalnog krajobraza.

Kojih se poljoprivredno okolišnih obveza moram pridržavati?

- ARKOD parcela na kojoj su registrirani vanjski suhozidi mora biti ukupne minimalne dužine 30 metara
- kontrolirati tijelo suhozida minimalno dva puta godišnje, najkasnije do 1. listopada tekuće godine
- održavati suhozid na tradicionalni način: koristeći materijale isključivo od okolnoga kamena i bez korištenja veziva prilikom slaganja kamena
- odlaganje granja na vrhu suhozida je prihvatljivo kao i zaštitna žica koja mora biti postavljena tako da ne narušava prirodnu strukturu suhozida
- vegetacija koja prorasta tijelo suhozida mora se uklanjati ručno, bez primjene herbicida

Operacija 70.07.02. Očuvanje živica

Gdje se može provoditi ova operacija?

Operacija se može provoditi na parceli na kojoj je u ARKOD sustavu evidentirana živica minimalne dužine 60 m, a maksimalne širine 2 m. S obzirom da je živica prihvatljivi dio ARKOD parcele, mora imati očuvanu strukturu tj. ukupna dužina praznih mjesta ne smije biti veća od 10 % ukupne dužine živice.

Zbog čega provodimo ovu operaciju?

Živice pridonose očuvanju i povećanju bioraznolikosti u monotonim poljoprivrednim krajobrazima u kojima prevladavaju oranicesasvega nekoliko kultura. Istovremeno, značajno doprinose i krajobraznoj raznolikosti, odlična su zaštita od vjetera, smanjuju eroziju tla te sprječavaju u određenoj mjeri zagađenje vodenih tijela gnojivima i pesticidima.

Živice (Izvor: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva)

Tijekom cijele godine živice pružaju bogat izvor hrane za divlje vrste osobito kukce, ptice i male sisavce. Za vrijeme cvatnje, živice osiguravaju nektar i pelud za

kukce doprinoseći na taj način boljem oprašivanju usjeva. Također, osiguravaju mjesto za gniježđenje velikog broja ptičjih vrsta, pri čemu najbolju zaštitu pticama pružaju trnovite vrste grmlja, poput gloga. Podnožje živice pruža dobar zaklon za male sisavce, miševe, ježeve, a neke živice i za jazavce i lisice.

Najbolje živice sastoje se od više vrsta grmlja i drveća i prizemnog sloja koji je obrastao bogatom korovskom florom. Najprikladnije vrste za živicu su autohtono ili udomaćeno bjelogorično grmlje i drveće (glog, drijenak, šipak, bazga).

Koji su ciljevi i učinci ove operacije?

Uslijed intenzifikacije poljoprivrede posljednjih desetljeća došlo je do krčenja živica čime se smanjila bioraznolikost kao i tradicijski izgled područja. Nasuprot tome, napuštanje poljoprivredne proizvodnje u nekim područjima rezultiralo je neodržavanjem živica koje su prerasle u šikare i šumarke. Ovom operacijom se doprinosi zaštiti divljih vrsta, očuvanju bioraznolikosti i tradicionalne mozaičke strukture krajobraza u ravničarskim i brdskim područjima RH.

Kojih se poljoprivredno okolišnih obveza moram pridržavati?

- kontrolirati izgled i stanje živice minimalno jednom godišnje, najkasnije do 1. listopada tekuće godine
- održavati oblik živice orezivanjem jednom u dvije godine
- orezivanje živice nije dozvoljeno u periodu od 1. ožujka do 31. kolovoza
- dijelove živice koji nedostaju treba nadosaditi autohtonim ili udomaćenim vrstama grmlja i drveća
- površine uz rub živice do širine najmanje jednog metra moraju biti prekrivene prirodnom vegetacijom, a na tim površinama zabranjena je uporaba sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva

Važno!

Popis navedenih vrsta grmlja i drveća nalazi u prilogu Pravilnika.

Intervencija 70.08. OČUVANJE EKSTENZIVNIH VOĆNJAKA I MASLINIKA

Popis operacija u intervenciji s visinom potpore:

- 70.08.01.** Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka - 450,00 EUR/ha
- 70.08.02.** Očuvanje ekstenzivnih maslinika - 804,00 EUR/ha

Važno!

U Zapisniku o evidenciji uporabe poljoprivrednog zemljišta vidljivo je da li je poljoprivredna parcela u ARKOD sustavu evidentirana kao ekstenzivni voćnjak ili maslinik.

Operacija 70.08.01. Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka

Gdje se može provoditi ova operacija?

Operacija se može provoditi u onim voćnjacima koji imaju ekstenzivni karakter uz gustoću nasada od najmanje 50, a najviše 200 stabala po hektaru.

Ekstenzivni voćnjak (Izvor: <https://pixabay.com/>)

Zbog čega provodimo ovu operaciju?

Ekstenzivni voćnjaci su dio tradicionalnog hrvatskog krajobraza i bili su prisutni na kontinentalnom području RH u daleko većem broju nego danas. U usporedbi s konvencionalnim voćnjacima, ekstenzivne odlikuje uzgoj visoko stablašica, niska gustoća nasada, veliki razmaci između voćaka te zatravnjena površina ispod stabala koja se održava košnjom i/ili napasivanjem. Upravo zbog kombinacije trava i voćaka izuzetno su bogati biljnim i životinjskim vrstama - od lišajeva, gljiva i mahovina pa do insekata, ptica i malih sisavaca.

Konvencionalni voćnjaci bez pokrovnog usjeva između redova stabala predstavljaju veliki izvor CO₂, uglavnom

zbog emisije ovog stakleničkog plina tijekom međurednog održavanja tla, koje je opet povezano sa spaljivanjem fosilnih goriva za strojeve.

Opstanak ekstenzivnih voćnjaka je važan ako želimo zadržati karakteristični krajobraz, održati visoki nivo bioraznolikosti i doprinijeti smanjenju emisije ugljikovog dioksida u atmosferu.

Koji su ciljevi i učinci ove operacije?

Ekstenzivni voćnjaci uklanjaju ugljikov dioksid iz atmosferskog sustava vežući ga u rastuću biomasu stabala, a organski ostaci trave pomažu da se poveća količina ugljika u tlu. S obzirom da se ne koriste sintetski spojevi za gnojidbu i zaštitu, bioraznolikost u voćnjaku se održava na optimalnoj razini.

Kojih se poljoprivredno okolišnih obveza moram pridržavati?

- nije dozvoljena gnojidba mineralnim gnojivima, jedino primjena krutog stajskog gnoja ispod krune stabla
- koristiti samo ona sredstva za zaštitu bilja koja su odobrena u ekološkoj proizvodnji
- pridržavati se minimalnih zahtjeva za pesticide i gnojiva
- na površini od 1 ha postaviti barem jednu nastambu za solitarne pčele, a postavljanje minimalno jedne nastambe za solitarne pčele potrebno je i na ARKOD parceli površine manje od jednog hektara
- površina voćnjaka može se održavati ispašom ovaca, koza, goveda i peradi (maksimalno 1,0 UG/ha) ili košnjom biljnog pokrova najmanje jednom godišnje (uključujući i košnju ispod stabala), ali **ne kasnije od 1. listopada**

– odumiruća stabla nadomještati sadnicama ugroženih izvornih i tradicijskih sorti koje su najbolje prilagođene ekstenzivnom načinu uzgoja voćaka

– **evidenciju** koja se vodi na propisanom obrascu potrebno je **dostaviti podružnici Agencije za plaćanja najkasnije do 31. prosinca tekuće godine**

Važno!

Popis navedenih sorata nalazi se u prilogu Pravilnika.

Što su solitarne pčele?

Solitarne pčele zajedno s bubamarama imaju glavnu ulogu u oprašivanju pri lošim vremenskim prilikama. U odnosu na pčele medarice, otpornije su na vremenske prilike (lete već kod 80C, što je niža temperatura od one koja je potrebna pčelama medaricama), ne žive u košnicama, ne roje se već sve rade same, ne u skupini. Ne ugrožavaju pčele medarice i bubamare već se njihovim zajedničkim radom povećava broj zamatnutih plodova u voćnjacima. Brojnost ovih pčela u prirodi ovisi o broju pogodnih staništa za zasnivanje gnijezda, jer ne žive u košnicama, ne roje se, nemaju maticu, niti radilice. Ako u vrijeme početka leta nema dovoljno voćaka u cvatnji, poželjno je obaviti nadohranu medom. Budući da je uz ekstenzivne voćnjake sve manje starih nastambi od drveta, blata i sl., u ovoj operaciji je obvezno postavljanje nastambi za solitarne pčele.

Kako održavati nastambu za solitarne pčele i gdje je postaviti?

Kako solitarne pčele izlijeću dosta rano (već od 8°C), nastambu treba postaviti krajem zime, odnosno početkom proljeća. Materijal za nastambe najčešće se sastoji od suhих biljaka (trstike, češljugovine i sl. čija je stabljika šuplja) ili komada prethodno izbušenog drveta.

Broj nastambi ovisi o veličini ekstenzivnog voćnjaka. Kako lete u krugu oko 200 m, po hektaru voćnjaka dovoljna je jedna nastamba, odnosno potreban broj nastambi se može procijeniti na osnovi da jedan snopić trstike ili sličnog materijala s istim brojem tunela (15 - 20 tunela dužine 15 cm) je dovoljan za 20 stabala.

Zbog eventualne provedbe nekih zahvata (košnja, tretiranje pesticidima dozvoljenim u ekološkoj proizvodnji i sl.), treba prilagoditi mjesto za postavljanje nastambe te se preporučuje da se nastamba postavi uz rub voćnjaka na osunčanom položaju približno u visini glave odrasle osobe. Za zaštitu nastambi od grabežljivaca, poželjno je postaviti zaštitne mreže odgovarajuće veličine rupica da spriječi ulazak ptica.

Ranije postavljene nastambe treba pregledavati i po potrebi obnavljati. Često puta se iz kukuljica ne izlegu nove jedinke pa takve cjevčice („tunele“) treba zamijeniti novima jer pčele neće odlagati jajašca u otvorima gdje se nalaze ostaci

Nastamba za solitarne pčele
(Izvor: <https://pixabay.com/>)

prošlogodišnjih kukuljica (starih kokona). Nastambe za solitarne pčele mogu se nabaviti gotove ili ih se može samostalno izraditi prema lako dostupnim uputama na internetu.

Nastamba za solitarne pčele (Izvor: <https://pixabay.com/>)

Operacija 70.08.02. Očuvanje ekstenzivnih maslinika

Gdje se može provoditi ova operacija?

Operacija se može provoditi u maslinicima ekstenzivnog tipa proizvodnje gdje je gustoća nasada od najmanje 25 do najviše 150 stabala po hektaru.

Zbog čega provodimo ovu operaciju?

Ekstenzivni maslinici su u mediteranskom dijelu prepoznatljiv dio krajobraza, sa nepravilno zasađenim stablima na terasama ili okruženi suhozidima. Karakterizira ih široki razmak stabala, vrlo niska produktivnost i varijabilni prinosi od jedne do druge godine, uz ograničenu mogućnost korištenja moderne mehanizacije. Nisu pogodni za modernu, ekonomski isplativiju proizvodnju maslinovog ulja te su mnogi ekstenzivni maslinici napušteni ili se pretvaraju u intenzivne maslinike.

Ekstenzivni maslinik (Izvor: Udruga BIOM)

Koji su ciljevi i učinci ove operacije?

Kako bi se ekstenzivni maslinici očuvali i zaštitili od nestajanja te održali kao karakteristični element tradicionalnog mediteranskog krajobraza, potrebno je održavati maslinike tako da ne dođe do zarastanja i degradacije.

Sa stanovišta bioraznolikosti imaju veliku prirodnu vrijednost budući da su značajno stanište za mnoge vrste ptica selica, pružajući im utočište i hranu. Praksa pretvaranja ekstenzivnih maslinika u intenzivne pogubna je za bioraznolikost i karakteristični krajobraz.

Kojih se poljoprivredno okolišnih obveza moram pridržavati?

- nije dozvoljena gnojidba mineralnim gnojivima već jedino primjena krutog stajskog gnoja ispod krune stabla
- koristiti samo ona sredstva za zaštitu bilja koja su odobrena u ekološkoj proizvodnji
- pridržavati se minimalnih zahtjeva za pesticide i gnojiva
- površina maslinika se može održavati na nekoliko načina: mehaničkom obradom ili košnjom trave ili zadržavanjem svih tanjih grančica ispod krošnje nakon rezidbe ili ispašom (ovce ili koze, maksimalno 1 UG/ha)
- evidenciju koja se vodi na propisanom obrascu potrebno je dostaviti podružnici Agencije za plaćanja najkasnije do 31. prosinca tekuće godine

Intervencija 71.01. PLAĆANJA ZA PODRUČJA S PRIRODNI I OSTALIM OGRANIČENJIMA

Pojedini dijelovi RH su područja pod utjecajem nepovoljne klime ili nepovoljnih karakteristika tla, gdje je posebno prisutan problem odljeva stanovništva i gdje stanovnici moraju uložiti više napora da bi održali poljoprivrednu proizvodnju. Poljoprivreda je vrlo često jedini izvor prihoda, međutim zbog nepovoljnih uvjeta prinosi su ispodprosječni, a u novije vrijeme i vrlo često pogođeni klimatskim promjenama. Na 73 % teritorija RH prisutno je neko od ograničenja koje obuhvaća 41 % od ukupnih poljoprivrednih površina.

Popis operacija u intervenciji s visinom potpore:

71.01.01. Plaćanja u gorsko planinskim područjima (GPP)
– 190,00 EUR/ha

71.01.02. Plaćanja u područjima sa značajnim prirodnim ograničenjima (ZPO)– 132,00 EUR/ha

71.01.03. Plaćanja u područjima s posebnim ograničenjima (PPO) – 79,00 EUR/ha

Krško područje (Izvor: <https://pixabay.com/>)

Tko može biti korisnik ove intervencije?

Prihvatljivi korisnici ove intervencije su:

- aktivni poljoprivrednici, upisani u Upisnik poljoprivrednika koji koriste zemljište upisano u ARKOD, a nalazi se u nekoj od JLS koja je označena kao područje s ograničenjima.
- za ARKOD parcelu koja je registrirana kao krški pašnjak moguće je ostvariti potporu ako korisnik površinu održava napasivanjem s najmanje 0,3 UG/ha goveda, kopitara, ovaca i/ili koza po prihvatljivom hektaru krškog pašnjaka

- potpora je moguća ako se najmanje 50 % ARKOD parcele na području s ograničenjem za GPP i PPO, a 60 % za ZPO

Važno!

U Zapisniku o evidenciji uporabe poljoprivrednog zemljišta vidljivo je da li je poljoprivredna parcela u ARKOD sustavu evidentirana kao područje s ograničenjem za GPP, PPO i ZPO.

Gdje se može provoditi ova intervencija?

Operacija 71.01.01. Plaćanja u gorsko planinskim područjima (GPP)

JLS se svrstava u GPP ako se na najmanje 50 % njezine površine nalaze ograničenja vezana uz nadmorsku visinu i nagib terena, prema sljedećim kriterijima:

- Nadmorska visina iznad 700 m
- Nadmorska visina 500 – 700 m uz nagib veći od 15 %
- Nadmorska visina 400 – 500 m uz nagib veći od 15 % ako je vertikalna raščlanjenost reljefa veća od 500 m. Ovaj je kriterij primjenjiv samo u slučaju kada JLS graniči s JLS koja je definirana u skladu s prvim ili drugim kriterijem

Operacija 71.01.02. Plaćanja u područjima sa značajnim prirodnim ograničenjima (ZPO)

JLS koje na najmanje 60 % poljoprivredne površine ispunjavaju sljedeće kriterije i granične vrijednosti definirane u Prilogu III Uredbe (EU) br. 1305/2013 svrstavaju se u ZPO:

- Ograničena propusnost tla
- Nepovoljna tekstura i kamenitost
- Plitka ekološka dubina
- Nepovoljna kemijska svojstva
- Nagib

Operacija 71.01.03. Plaćanja u područjima s posebnim ograničenjima (PPO)

U PPO se svrstavaju JLS koje na najmanje 50 % svog teritorija imaju karakteristike krša.

Koji su iznosi potpore u skladu sa stopom degresivnosti?

GPP

bez degresivnosti do 50 ha (190 EUR/ha)
50 - 100 ha degresivnost 50% (95 EUR/ha)
preko 100 ha degresivnost 90% (19 EUR/ha)

ZPO

bez degresivnosti do 20 ha (132 EUR/ha)
20 - 50 ha degresivnost 50% (66 EUR/ha)
50 - 100 ha degresivnost 85% (19,8 EUR/ha)
preko 100 ha degresivnost 90% (13,2 EUR/ha)

PPO

bez degresivnosti do 50 ha (79 EUR/ha)
50 - 100 ha degresivnost 50% (39,5 EUR/ha)
preko 100 ha degresivnost 90% (7,9 EUR/ha)

U slučaju nedostatnih sredstava iznos potpore se umanjuje podjednako svim korisnicima.

Krško područje (Izvor: <https://pixabay.com/>)

Što je karakteristično kod određivanja područja sa značajnim prirodnim ograničenjima u odnosu na ostala?

Kod područja sa značajnim prirodnim ograničenjima osim prisutnosti pojedinih ograničenja koje se koriste kao kriterij, provodi se i postupak finog podešavanja („Fine tuning“). Ovaj postupak obavezan je za sve države članice, a njegova svrha je isključenje onih područja s prirodnim ograničenjima u kojima se postojeće ograničenje prevladalo kroz investicijske ili gospodarske aktivnosti, a što se iskazuje kroz vrijednost ekonomske veličine poljoprivrednog gospodarstva (SO – standard output).

Koji su ciljevi i učinci ove intervencije?

Osnovni cilj ove intervencije je da se potakne ostanak poljoprivrednog stanovništva na područjima s ograničenjima

koja će se baviti poljoprivredom. To je još jedna od mjera kojima se nastoji zaustaviti trend depopulacije, potaknuti otvaranje novih radnih mjesta i poboljšati životne uvjete stanovnika ovih prostora.

Utjecaj provođenja ove intervencije širi se i na očuvanje karakterističnih krajobraza, bioraznolikosti, proizvodnju proizvoda s dodanom vrijednosti u smislu oznaka geografskog i tradicionalnog podrijetla.

Kojih se obveza moram pridržavati?

Obveza je baviti se poljoprivrednom djelatnošću na onim poljoprivrednim površinama za koje se ostvaruje potpora.

MOGU LI SE MEĐUSOBNO KOMBINIRATI OPERACIJE UNUTAR INTERVENCIJA/ OPERACIJA IZ IAKS MJERA?

Kombinacije unutar intervencija/operacija su moguće u skladu s tablicom kombinacija:

Tablica kombinacija i iznosa potpore za intervencije 70.01., 70.02., 70.04., 70.07. i 70.08.

Broj kombinacije	Kombinacije i iznosi potpora za intervencije 70.01., 70.02., 70.04., 70.07. i 70.08.
1	70.01.01. Korištenje feromonskih, vizualnih i hranidbenih klopki + 70.01.02. Metoda konfuzije štetnika u višegodišnjim nasadima Iznos potpore 293 EUR/ha + 373,33 EUR/ha
2	70.01.01. Korištenje feromonskih, vizualnih i hranidbenih klopki + 70.01.03. Mehaničko uništavanje korova unutar redova višegodišnjih nasada Iznos potpore 293 EUR/ha + 373,33 EUR/ha
3	70.01.02. Metoda konfuzije štetnika u višegodišnjim nasadima + 70.01.03. Mehaničko uništavanje korova unutar redova višegodišnjih nasada Iznos potpore 359,73 EUR/ha + 373,33 EUR/ha

4	70.04. Ekološki uzgoj (skupina usjeva trajni travnjaci) + 70.02.01. Zaštita ptice kosca (<i>Crex crex</i>) Iznos potpore 157 EUR/ha + 254 EUR/ha
5	70.04. Ekološki uzgoj (skupina usjeva trajni travnjaci) + 70.02.02. Zaštita leptira na trajnim travnjacima Iznos potpore 157 EUR/ha + močvarni okaš (<i>Coenonympha oedippus</i>) 338 EUR/ha Iznos potpore 157 EUR/ha + veliki livadni plavac (<i>Phengaris teleius</i>), zagasiti livadni plavac (<i>Phengaris nausithous</i>) i močvarni plavac (<i>Phengaris alcon alcon</i>) 277 EUR/ha
6	70.04. Ekološki uzgoj (skupina usjeva oranice) + 70.02.03. Uspostava poljskih traka Iznos potpore 235 EUR/ha + cvjetne trake 985,74 EUR/ha trake Iznos potpore 235 EUR/ha + travne trake 898,59 EUR/ha trake
7	70.04. Ekološki uzgoj (skupina usjeva povrće) + 70.02.03. Uspostava poljskih traka Iznos potpore 480 EUR/ha + cvjetne trake 985,74 EUR/ha trake Iznos potpore 480 EUR/ha + travne trake 898,59 EUR/ha trake
8	70.04. Ekološki uzgoj (skupina usjeva višegodišnji nasadi) + 70.01.01. Korištenje feromonskih, vizualnih i hranidbenih klopki Iznos potpore: Orah i lijeska 516 EUR/ha + 293 EUR/ha Masline i vinova loza 754 EUR/ha + 293 EUR/ha Ostale voćne vrste 1.074 EUR/ha + 293 EUR/ha
9	70.04. Ekološki uzgoj (skupina usjeva višegodišnji nasadi) + 70.01.02. Metoda konfuzije štetnika u višegodišnjim nasadima Iznos potpore: Orah i lijeska 516 EUR/ha + 359,73 EUR/ha Masline i vinova loza 754 EUR/ha + 359,73 EUR/ha Ostale voćne vrste 1.074 EUR/ha + 359,73 EUR/ha
10	70.04. Ekološki uzgoj (skupina usjeva višegodišnji nasadi) + 70.07.01. Očuvanje suhozida Iznos potpore: Orah i lijeska 516 EUR/ha + 0,74 EUR/m suhozida Masline i vinova loza 754 EUR/ha + 0,74 EUR/m suhozida Ostale voćne vrste 1.074 EUR/ha + 0,74 EUR/m suhozida

11	70.04. Ekološki uzgoj (skupina usjeva višegodišnji nasadi) + 70.07.02. Očuvanje živica Iznos potpore: Orah i lijeska 516 EUR/ha + 0,36 EUR/m živice Masline i vinova loza 754 EUR/ha + 0,36 EUR/m živice Ostale voćne vrste 1.074 EUR/ha + 0,36 EUR/m živice
12	70.04. Ekološki uzgoj (skupina usjeva trajni travnjaci) + 70.07.01. Očuvanje suhozida Iznos potpore: 157 EUR/ha + 0,74 EUR/m suhozida
13	70.04. Ekološki uzgoj (skupina usjeva trajni travnjaci) + 70.07.02. Očuvanje živica Iznos potpore: 157 EUR/ha + 0,36 EUR/m živice
14	70.04. Ekološki uzgoj (skupina usjeva oranice) + 70.07.01. Očuvanje suhozida Iznos potpore: 235 EUR/ha + 0,74 EUR/m suhozida
15	70.04. Ekološki uzgoj (skupina usjeva oranice) + 70.07.02. Očuvanje živica Iznos potpore: 235 EUR/ha + 0,36 EUR/m živice
16	70.04. Ekološki uzgoj (skupina usjeva povrće) + 70.07.01. Očuvanje suhozida Iznos potpore: 480 EUR/ha + 0,74 EUR/m suhozida
17	70.04. Ekološki uzgoj (skupina usjeva povrće) + 70.07.02. Očuvanje živica Iznos potpore: 480 EUR/ha + 0,36 EUR/m živice
18	70.07.01. Očuvanje suhozida + 70.02.01. Zaštita ptice kosca (<i>Crex crex</i>) Iznos potpore: 0,74 EUR/m suhozida + 254 EUR/ha
19	70.07.01. Očuvanje suhozida + 70.02.02. Zaštita leptira na trajnim travnjacima Iznos potpore: 0,74 EUR/m suhozida + 338 EUR/ha močvarni okaš (<i>Coenonympha oedippus</i>) 0,74 EUR/m suhozida + 277 EUR/ha veliki livadni plavac (<i>Phengaris teleius</i>), zagasiti livadni plavac (<i>Phengaris nausithous</i>) i močvarni plavac (<i>Phengaris alcon alcon</i>)
20	70.07.02. Očuvanje živica + 70.02.01. Zaštita ptice kosca (<i>Crex crex</i>) Iznos potpore: 0,36 EUR/m živice + 254 EUR/ha

21	70.07.02. Očuvanje živica + 70.02.02. Zaštita leptira na trajnim travnjacima Iznos potpore: 0,36 EUR/m živice + 338 EUR/ha močvarni okaš (<i>Coenonympha oedippus</i>) 0,36 EUR/m živice + 277 EUR/ha veliki livadni plavac (<i>Phengaris teleius</i>), zagasiti livadni plavac (<i>Phengaris nausithous</i>) i močvarni plavac (<i>Phengaris alcon alcon</i>)
22	70.07.01. Očuvanje suhozida + 70.08.01. Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka Iznos potpore: 0,74 EUR/m suhozida + 450 EUR/ha
23	70.07.01. Očuvanje suhozida + 70.08.02. Očuvanje ekstenzivnih maslinika Iznos potpore: 0,74 EUR/m suhozida + 804 EUR/ha
24	70.07.02. Očuvanje živica + 70.08.01. Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka Iznos potpore: 0,36 EUR/m živice + 450 EUR/ha
25	70.07.02. Očuvanje živica + 70.08.02. Očuvanje ekstenzivnih maslinika Iznos potpore: 0,36 EUR/m živice + 804 EUR/ha
26	70.08.01. Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka + 70.01.01. Korištenje feromonskih, vizualnih i hranidbenih klopki Iznos potpore: 450 EUR/ha + 293 EUR/ha
27	70.08.02. Očuvanje ekstenzivnih maslinika + 70.01.01. Korištenje feromonskih, vizualnih i hranidbenih klopki Iznos potpore: 804 EUR/ha + 293 EUR/ha
28	70.08.01. Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka + 70.01.02. Metoda konfuzije štetnika u višegodišnjim nasadima Iznos potpore: 450 EUR/ha + 359,73 EUR/ha
29	70.08.02. Očuvanje ekstenzivnih maslinika + 70.01.02. Metoda konfuzije štetnika u višegodišnjim nasadima Iznos potpore: 804 EUR/ha + 359,73 EUR/ha

Mogu li klimatsko okolišne intervencije kombinirati s eco shemama?

Da, klimatsko okolišne intervencije se mogu kombinirati s eco shemama prema sljedećoj tablici:

MOGUĆE KOMBINACIJE EKO SHEMA I KLIMATSKO OKOLIŠNIH INTERVENCIJA (SP)		70.01.			70.02.					70.04.						70.07.		70.08.		
		Smanjenje korištenja zaštitnih sredstava u višegodišnjim nasadima			Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama					Ekološki uzgoj						Očuvanje obilježja krajobraza		Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i maslinika		
		70.01.01.	70.01.02.	70.01.03.	70.02.01.	70.02.02. Zaštita leptira na trajnim travnjacima		70.02.03. Uspostava poljskih traka		70.04.01./70.04.07.	70.04.02./70.04.08.	70.04.03./70.04.09.	70.04.04./70.04.10.	70.04.05./70.04.11.	70.04.06./70.04.12.	70.07.01.	70.07.02.	70.08.01.	70.08.02.	
		Korištenje feromonskih, vizualnih i hranidbenih klopki	Metoda konfuzije štetnika u višegodišnjim nasadima	Mehaničko uništavanje korova unutar redova višegodišnjih nasada	Zaštita ptice kosca	Močvarni okaš	Veliki livadni plavac, zagasiti livadni plavac, močvarni plavac	70.02.03.01. Cvjetne trake	70.02.03.02. Travne trake	Prijelaz/Održavanje - oranice	Prijelaz/Održavanje - višegodišnji nasadi (orah i lijeska)	Prijelaz/Održavanje - višegodišnji nasadi (masline i vinova loza)	Prijelaz/Održavanje - višegodišnji nasadi (ostale voćne vrste)	Prijelaz/Održavanje - trajni travnjaci	Prijelaz/Održavanje - povrće	Očuvanje suhozida	Očuvanje živica	Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka	Očuvanje ekstenzivnih maslinika	
Eko sheme		2024 EUR/ha	293,00	359,73	373,33	254,00	338,00	277,00	985,74	898,59	235,00	516,00	754,00	1.074,00	157,00	480,00	0,74 EUR/m	0,36 EUR/m	450,00	804,00
31.01.	Intenzivirana raznolikost poljoprivrednih površina	62	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
31.02.	Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima	100												DA		DA	DA			
31.03.	Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina	130	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
31.04.	Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama	31.04.01. ostala područja	215						DA	DA	DA -47,70					DA -121,41	DA	DA		
		31.04.02. područja ranjiva na nitrata	169						DA	DA	DA -23,89					DA -97,52	DA	DA		
31.05.	Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina	31.05.01. Konvencionalni	161								DA						DA	DA		
		31.05.02. kombinacija s 31.04.	117								DA						DA	DA		
		31.05.03. Ekološki	119								DA	DA					DA	DA		
		31.05.04. Ekološke pčelinje paše	93								DA	DA					DA	DA	DA	
31.06.	Konzervacijska poljoprivreda	250							DA	DA	DA					DA	DA	DA		
31.07.	Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti (TVPV)	31.07.01. Brdsko-planinska regija (BP)	255												DA		DA	DA		
		31.07.02. Kontinentalna nizinska regija (KON)	361													DA		DA	DA	
		31.07.03. Mediteranska regija (MED)	113													DA		DA	DA	
31.08.	Primjena ekoloških gnojiva u trajnim nasadima	250	DA	DA	DA											DA	DA	DA	DA	

KONTROLA I SANKCIJE

Na kojim površinama poljoprivrednog zemljišta će se provoditi kontrola?

Kontrola se provodi s ciljem utvrđivanja istinitosti i točnosti podataka navedenih u zahtjevu s obzirom na uvjete pod kojima se potpore dodjeljuju te radi kontrole ispunjavanja obveza i uvjeta uvjetovanosti.

Korisnik mora ispunjavati propisane zahtjeve za pojedine intervencije na svim površinama poljoprivrednog zemljišta za koje traži pojedinu potporu.

Također na svim površinama poljoprivrednog zemljišta u korištenju treba poštivati pravila uvjetovanosti, bez obzira da li za isto korisnik traži potporu ili ne.

Kako se provodi kontrola ispunjavanja obveza?

Provedba kontrole ispunjavanja obveza ustrojena je na sljedeći način:

- Administrativna kontrola (u nadležnosti Agencije za plaćanja)
- Provjera aktivnosti na parcelama sustavom za nadzor površina – Monitoring (u nadležnosti Agencije za plaćanja)
- Dostava geotagiranih fotografija GTF od strane korisnika (u nadležnosti Agencije za plaćanja)
- Kontrola na terenu (u nadležnosti Agencije za plaćanja)
- Inspeksijski nadzori (u nadležnosti ovlaštenih inspekcija)

Kako se provodi administrativna kontrola?

Administrativna kontrola se provodi na svim poljoprivrednim gospodarstvima koja su podnijela zahtjev

za potporu putem dostupnih baza podataka i registara kao što su Jedinstveni registar domaćih životinja, Upisnik poljoprivrednika, ARKOD sustav i ostalo.

Što je kontrola Monitoringom i kako se provodi?

Osim dosadašnje administrativne kontrole i kontrole na terenu, u programskom razdoblju 2023. – 2027. uveden je sustav za nadzor površina (u daljnjem tekstu: Monitoring).

Monitoringom se prati proizvodna godina koja u biljnoj proizvodnji započinje 15. kolovoza prethodne godine i završava 1. listopada tekuće godine.

Monitoring predstavlja postupak redovitog i sustavnog opažanja, praćenja i procjene poljoprivrednih djelatnosti i praksi na poljoprivrednim površinama na temelju podataka satelita Sentinel i drugih podataka najmanje istovjetne vrijednosti.

Rezultati Monitoringa služe za praćenje rezultata pojedinih intervencija i pokazatelji su postizanja ciljeva poljoprivredne politike.

Monitoring identificira i bilježi specifične poljoprivredne aktivnosti i/ili karakteristike usjeva na poljoprivrednoj površini tijekom proizvodne godine, kao što su obrada, košnja, žetva te prati za sve korisnike provođenje uvjeta prihvatljivosti i obveza za intervencije povezane s površinom.

Agencija za plaćanja na godišnjoj razini provodi i obveznu kontrolu kvalitete Monitoringa na način propisan radnim dokumentima i o istom izvješćuje Europsku komisiju

Za potrebe Monitoringa, smatra se da se uvjet prihvatljivosti može nadzirati ako se:

- može nadzirati na temelju podataka satelita Sentinel iz programa Copernicus (automatska detekcija) i
- geotagiranom fotografijom ako je obveza propisana za određenu intervenciju/operaciju.

Kako bi se omogućilo pouzdano opažanje, praćenje i procjena poljoprivrednih aktivnosti i praksi, Monitoring na razini poljoprivrednih parcela ili još detaljnijih prostornih jedinica osigurava utvrđivanje:

- a. prisutnosti neprihvatljivih površina, posebno trajnih struktura
- b. prisutnosti neprihvatljivog korištenja zemljišta
- c. promjene vrste uporabe poljoprivredne površine koje su evidentirane kao obradivo zemljište, trajni nasad ili trajni travnjak.

Koja je osnovna namjena Monitoringa?

Osnovna namjena Monitoringa su rana upozorenja poljoprivrednika u vezi s ispunjavanjem uvjeta prihvatljivosti i obveza u okviru intervencija propisanih Pravilnikom, koja se komuniciraju s korisnicima putem zaštićene mrežne aplikacije AGRONET.

Korisnik je obavezan pratiti rezultate Monitoringa tijekom cijele proizvodne godine putem AGRONET sustava ili može zatražiti pomoć pri pregledu rezultata Monitoringa u podružnicama Agencije za plaćanja.

Rana upozorenja Monitoringom:

- potiču pravovremenost poštivanja uvjeta za intervencije
- omogućavaju izmjenu/odustajanje od zahtjeva u slučaju nemogućnosti provođenja poljoprivredne aktivnosti ili udovoljavanja nekom drugom uvjetu za potporu.

Kako pristupiti podacima Monitoringa?

Korisnik pristupa podacima Monitoringa elektronički, putem internetske adrese Agencije za plaćanja – www.apprrr.hr, koristeći AGRONET / kartica Izravna

plaćanja i IAKS mjere ruralnog razvoja, na koju se prijavljuje pomoću korisničkog imena i zaporke koje mu izdaje Agencija za plaćanja ili uz pomoć poljoprivredne iskaznice.

Agencija za plaćanja kao sredstvo komunikacije s korisnicima može koristiti i e-poštu i mobilne tekstualne poruke (SMS).

Rezultati Monitoringa - „semafor“

Prihvatljivost parcele za pojedinu intervenciju, prikazuju se tijekom proizvodne godine u AGRONET sustavu u obliku »semafora«:

- zeleno – prihvatljivo
- crveno – neprihvatljivo
- žuto – podaci za procjenu nisu dostatni

Agencija za plaćanja može provoditi **kaskadnu stručnu provjeru** u cilju potvrde rezultata automatskog nadzora Monitoringom (**crvene** parcele) ili smanjenja broja slučajeva s nejasnim rezultatima nadzora (**žute** parcele).

Kaskadna stručna provjera (ekspertna procjena) predstavlja niz provjera koje provodi stručna osoba Agencije za plaćanja koristeći Sentinel podatke i druge vrste podataka najmanje istovjetne vrijednosti, odnosno podatke drugih satelita iste ili veće rezolucije, digitalne ortofoto snimke, podatke iz drugih baza i evidencija te po potrebi provodi terenske provjere ili zatraži GTF od korisnika.

GTF

Dostava GTF-a nije obvezna, ali je korisnik može dostaviti za ove operacije:

- 70.01.01.** Korištenje feromonskih, vizualnih i hranidbenih klopki
- 70.01.02.** Metoda konfuzije štetnika u višegodišnjim nasadima.

No, korisnik može biti zatražen od Agencije za plaćanja da dostavi GTF kao dokaz provedbe za sve operacije.

Kao dokaz provedbe određenog uvjeta za intervenciju ili za potrebe kaskadne stručne provjere, GTF također mogu prikupljati djelatnici Agencije za plaćanja putem AgroTP mobilne aplikacije, bez najave poljoprivredniku ili mogu zatražiti dostavu GTF od poljoprivrednika putem AgroGTF mobilne aplikacije.

Obavijest o zahtjevu za GTF i roku dostave dostavlja se poljoprivredniku putem AgroGTF mobilne aplikacije i putem AGRONET-a – modul Izravna plaćanja i IAKS mjere ruralnog razvoja/Obavijesti.

Ako poljoprivrednik ne dostavi GTF u zadanom roku, koju je Agencija za plaćanja zatražila od korisnika, smatra se da taj uvjet prihvatljivosti za intervenciju nije ispunjen.

Korisnik temeljem ranih upozorenja putem Monitoringa (žute ili crvene parcele) može obaviti poljoprivrednu aktivnost ili obvezu, ako rok za provedbu iste još nije istekao, ili na zahtjev Agencije za plaćanja dokazati da je aktivnost obavljena, ili može odustati od zahtjeva sve do 1. studenoga u godini podnošenja Jedinstvenog zahtjeva.

Važno!

Odustajanje od zahtjeva nije moguće samo u nekim slučajevima koji su propisani Pravilnikom.

Korisnik može dopunjavati Monitoring satelitske podatke vođenjem evidencija poljoprivredne aktivnosti/praksi i dostavom GTF-a.

Evidencije provođenja poljoprivrednih aktivnosti poljoprivrednik je dužan voditi putem AGRONET sustava, u skladu s propisanim uvjetima za intervencije. Do uspostave elektroničkih evidencija korisnik popunjava evidencije u papirnatom obliku kako je propisano za pojedinu intervenciju.

Kako se provodi kontrola na terenu?

Provedbu kontrole ispunjavanja obveza u nadležnosti Agencije za plaćanja provode kontrolori Agencije za plaćanja.

Kontrole se u pravilu provode u istoj kalendarskoj godini u kojoj se podnosi zahtjev za potpore. Svaki odabrani korisnik kontrolira se u vrijeme kada se većina obveza može provjeriti na terenu.

Kao dodatni izvor podataka u kontroli na terenu se mogu koristiti i monitoring podaci (Sentinel 2 i VHR satelitske snimke, DOF snimke, GTF,...) te ostale relevantne baze podataka i evidencije.

Ako nije ugrožena svrha kontrole, kontrole na terenu se mogu prethodno najaviti.

Važno!

Kontrolni uzorak za IAKS mjere za provedbu kontrole na terenu, sadržava najmanje 5 % parcela od svih poljoprivrednih gospodarstava koja su podnijela zahtjev za potpore. Uzorak od 5 % parcela se odabire i ukoliko je potpora kontroliva monitoringom, samo što se uzorak odabire od populacije „žutih“ parcela, odnosno parcela za koje se automatskom detekcijom ne može donijeti zaključak.

Koje kontrole na terenu se provode?

Kontrole koje se provode na odabranim gospodarstvima podnositelja zahtjeva su:

1. Kontrola prihvatljivosti površina i poštivanja obveza obuhvaća:
  - utvrđivanje granica parcela,
  - utvrđivanje površine parcela kontrolom na terenu

ili korištenjem monitoring podataka

- utvrđivanje skupine usjeva na parcelama i stvarne uporabe zemljišta.

Kontrolom na terenu se provodi i provjera poštivanja uvjeta prihvatljivosti i ispunjavanja preuzetih obveza za intervenciju/operaciju koja je predmet kontrole na terenu.

2. Kontrola prihvatljivosti životinja obuhvaća kontrolu:
  - goveda, ovaca i koza te svinja
  - fizičke prisutnost životinja na gospodarstvu
  - prihvatljivosti spola
  - pasmine
  - označenosti
  - pravovremenost upisa u registre na gospodarstvu
  - pravilnost migracija
  - ispravnost prijave i upisa u Jedinstveni registar domaćih životinja.

Ova vrsta kontrole provodi se na svim grlima utvrđenim na gospodarstvu bez obzira na broj životinja prijavljenih za potporu. Za ostale vrste životinja kontroliraju se samo grla/kljunovi prijavljeni u zahtjevu.

3. Kontrola uvjetovanosti obuhvaća kontrolu: propisanih zahtjeva upravljanja (SMR) kojih se mora pridržavati poljoprivredni proizvođač pri obavljanju poljoprivredne djelatnosti na svom gospodarstvu vezano uz okoliš, klimatske promjene, dobro poljoprivredno stanje okoliša, javno zdravlje, zdravlje životinja i biljaka, identifikaciju i registraciju životinja, bolesti životinja te sredstva za zaštitu bilja i

4. kontrolu Dobrih poljoprivrednih i okolišnih uvjeta (GAEC) kao obveznih uvjeta u obavljanju poljoprivredne djelatnosti na svim poljoprivrednim površinama u svom korištenju, vezano uz okoliš, klimatske promjene, dobro poljoprivredno stanje zemljišta, tlo i zalihe ugljika te krajobraz i minimalnu razinu održavanja.

Svaka od navedenih kontrola obuhvaća fotografiranje i pregled poljoprivrednog gospodarstva i dokumentacije.

Kako se provode inspekcijski nadzori?

Inspekcijski nadzori su u nadležnosti inspekcijskih tijela nadležnih za provođenje inspekcijskog nadzora ispunjavanja obveza iz EU zakonodavstva, a koji su ugrađeni kroz različite zakone i provedbene propise u hrvatsko zakonodavstvo.

Inspekcije temeljem potpisanih Sporazuma o suradnji s Agencijom za plaćanja obvezne su dostavljati Agenciji za plaćanja rješenja sa zapisnicima za sve obavljene inspekcijske nadzore u kojima je utvrđeno neispunjavanje uvjeta, neovisno po kojoj osnovi je obavljen inspekcijski nadzor nad tim obveznicima.

Na osnovu tih inspekcijskih nalaza Agencija za plaćanja će obračunavati umanjjenja isplata.

Što u slučaju utvrđenog neispunjavanja obveza?

Ako Agencija za plaćanja prilikom kontrole utvrdi da obveze nisu poštivane, utvrdit će se stupanj neispunjavanja obveza te u skladu s time umanjiti korisniku traženi iznos potpore.

Tko snosi posljedice ako je utvrđena nesukladnost?

Utvrđena nesukladnost predstavlja neispunjavanje obveza za pojedine IAKS mjere u bilo kojem trenutku u

godini podnošenja zahtjeva za potporu, za što je izravno odgovoran korisnik koji će snositi posljedice.

Na koji način se umanjuju prava za neizvršavanje obveza?

Konačni rezultat o utvrđenom neispunjavanju obveza za IAKS mjere određuje se temeljem rezultata provedene kontrole na terenu, kontrole monitoringom i administrativne kontrole. Ukupna visina sankcija za neispunjavanje obveza ovisi o opsegu, trajanju i ozbiljnosti istih.

Ako gospodarstvo ima kršenja više različitih obveza, kao sankcija se uzima najveće umanjjenje.

“OPSEG” se određuje ovisno o tome ima li kršenje posljedice i izvan gospodarstva ili je ograničeno samo na to gospodarstvo.

Opseg se ocjenjuje na sljedeći način:

- utjecaj OPSEGA **je ograničen samo na PG** ili
- utjecaj OPSEGA **nije ograničen samo na PG**.

“TRAJANJE” se određuje ovisno o dužini trajanja učinka ili o mogućnosti uklanjanja posljedice kršenja.

Trajanje posljedice se u skladu sa stupnjem težine ocjenjuje kao:

- **popravljivo**
- **trajno**.

“OZBILJNOST” se ocjenjuje ovisno o težini kršenja i važnosti posljedica kršenja te može biti:

- **mala**
- **srednja**
- **velika**.

Pitanja koja se odnose na gospodarstvo sankcioniraju se prema unaprijed utvrđenoj ozbiljnosti.

Kršenja obveza za pitanja koja se odnose na parcelu računaju se prema postotku. Broj parcela prijavljenih u određenoj intervenciji/operaciji na kojima je utvrđeno kršenje obaveza je podijeljen s ukupnim brojem parcela prijavljenima u navedenoj intervenciji/operaciji. Ozbiljnost se zatim određuje ovisno o tome u koju kategoriju spada određeni postotak.

Pitanja koja se nalaze u kontrolnim listama nemaju sva jednaku ozbiljnost, odnosno težina neispunjavanja pojedinih obveza može odmah biti velika.

Važno!

Ocjene kršenja obveza po pojedinoj intervenciji/operaciji kao i umanjjenja za kršenja obveza kod IAKS mjera prikazana su dolje u tablicama.

Što je prekoračenje prijave?

Ako se tijekom kontrola utvrdi razlika između kontrolom na terenu utvrđene površine ili broja životinja u odnosu na one prijavljene na zahtjevu, govorimo o prekoračenju prijave koja vodi određenim sankcijama.

Što u slučaju utvrđenog prekoračenja prijave kod potpora po površini kod intervencija 70.01., 70.02., 70.04., 70.07. i 70.08. i 71.01.?

U pogledu skupine usjeva, odnosno operacije, ako se utvrdi da je prijavljena površina veća u odnosu na utvrđenu, potpora se računa na sljedeći način:

1. ako razlika između prijavljene i utvrđene površine nije veća od 3 % (ili nije veća od 2 ha), potpora se računa na temelju utvrđene površine
2. ako je razlika između prijavljene i utvrđene površine 3 % do 10 % (ili je veća od 2 ha), potpora se izračunava na temelju utvrđene površine umanjene za 1,5 puta utvrđene razlike te će se korisniku sankcija umanjiti za 50 %, pod uvjetom da je to korisnikovo prvo prekoračenje prijave. Ako se kod korisnika već sljedeće godine ponovo utvrdi prekoračenje prijave veće od 3 %, osim izračuna pune sankcije korisnik mora vratiti i iznos za koji mu je prethodne godine sankcija umanjena za navedenih 50 %.
3. ako je razlika između prijavljene i utvrđene površine veća od 10 %, potpora se izračunava na temelju utvrđene površine umanjene za 1,5 puta utvrđene razlike.

Što je kršenje višegodišnje obveze?

U slučaju kršenja višegodišnje obveze koje se odnose na smanjenje površina ili na smanjenje broja uvjetnih grla (UG), iznos potpore se odbija ili povlači u cijelosti. Povlačenje potpore u cijelosti podrazumijeva vraćanje već isplaćenih iznosa u prethodnim godinama.

PRIKAZ OCJENE KRŠENJA OBVEZA U INTERVENCIJAMA SP – IAKS MJERE

Napomena: u stupcu „Ozbiljnost“ postotak prikazuje udio parcela kod kojih je utvrđeno kršenje obveza

INTERVENCIJA 70.01. Smanjenje korištenja zaštitnih sredstava u višegodišnjim nasadima			
OPERACIJA 70.01.01. Korištenje feromonskih, vizualnih i hranidbenih klopki (KFK)	OCJENA KRŠENJA OBVEZA PO KRITERIJU		
	OPSEG	OZBILJNOST	TRAJANJE
Korisnik vodi Evidenciju o provođenju svih propisanih obveza na propisanom Obrascu	Utjecaj je ograničen na operaciju	Srednja	Popravljivo
Evidencija je ažurna i potpuna	Utjecaj je ograničen na operaciju	Mala	Popravljivo
Završena izobrazba ili korišteno individualno savjetovanje ili sudjelovanje u demonstracijskoj aktivnosti povezano uz provedbu ove operacije, u trajanju od najmanje 6 sati	Utjecaj je ograničen na operaciju	Srednja	Popravljivo
Feromonske, vizualne ili hranidbene klopke postavljene su najkasnije do:	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Velika	Trajno
– trešnjina muha – 15. travnja			
– šljivina osica – 1. travnja			
– orahova muha – 30. lipnja			
– maslinina muha – 1. lipnja			
– ostali štetnici – 15. travnja	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Velika	Trajno
– štetnici agruma - 1. lipnja			
Klopke su ostavljene na površini najmanje do:			
– trešnjina muha – 30. lipnja			
– šljivina osica – 31. svibnja			
– orahova muha – 31. kolovoza			
– maslinina muha – 31. listopada			
– ostali štetnici – 15. rujna			

– štetnici agruma - 31. listopada			
Postavljen je propisani broj klopki po površini ARKOD parcele	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Srednja	Popravljivo
Klopke su pregledavane dva puta tjedno u periodu:	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Srednja	Popravljivo
– trešnjina muha – 15. travnja do 30. lipnja			
– šljivina osica – 1. travnja do 31. svibnja			
– orahova muha – 30. lipnja do 31. kolovoza			
– maslinina muha – 1. lipnja do 31. listopada			
– ostali štetnici – 15. travnja do 15. rujna			
– štetnici agruma - 1. lipnja do 31. listopada			
Korištene klopke i mamci su uskladišteni i čuvani na siguran način do 31. prosinca tekuće godine	Utjecaj je ograničen na operaciju	Velika	Trajno

OPERACIJA 70.01.02. Metoda konfuzije štetnika u višegodišnjim nasadima – MKŠ	OCJENA KRŠENJA OBVEZA PO KRITERIJU		
	OPSEG	OZBILJNOST	TRAJANJE
Korisnik vodi Evidenciju o provođenju svih propisanih obveza na propisanom Obrascu	Utjecaj je ograničen na operaciju	Srednja	Popravljivo
Evidencija je ažurna i potpuna	Utjecaj je ograničen na operaciju	Mala	Popravljivo
Završena izobrazba ili korišteno individualno savjetovanje ili sudjelovanje u demonstracijskoj aktivnosti povezano uz provedbu ove operacije, u trajanju od najmanje 6 sati	Utjecaj je ograničen na operaciju	Srednja	Popravljivo
Feromonski dispenzeri su postavljeni najkasnije do 1. svibnja	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Velika	Trajno
Feromonski dispenzeri su postavljeni u gornju trećinu krošnje, grma ili trsa	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Srednja	Popravljivo
Postavljen je propisani broj feromonskih dispenzera po površini ARKOD parcele	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Srednja	Popravljivo
Stari dispenzeri iz prijašnje sezone su odstranjeni prije postavljanja novih dispenzera	Utjecaj je ograničen na operaciju	Srednja	Popravljivo

OPERACIJA 70.01.03. Mehaničko uništavanje korova unutar redova višegodišnjih nasada – MUK	OCJENA KRŠENJA OBVEZA PO KRITERIJU		
	OPSEG	OZBILJNOST	TRAJANJE
Korisnik vodi Evidenciju o provođenju svih propisanih obveza na propisanom Obrascu	Utjecaj je ograničen na operaciju	Srednja	Popravljivo
Evidencija je ažurna i potpuna	Utjecaj je ograničen na operaciju	Mala	Popravljivo
Završena izobrazba ili korišteno individualno savjetovanje ili sudjelovanje u demonstracijskoj aktivnosti povezano uz provedbu ove operacije, u trajanju od najmanje 6 sati	Utjecaj je ograničen na intervenciju/operaciju	Srednja	Popravljivo
»Zaštićeni prostor« unutar redova (dio prostora koji se nalazi između debla, čokota i armature) je bez korova	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Velika	Trajno
U »zaštićenom prostoru« nisu primjenjivani herbicidi	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Velika	Trajno

INTERVENCIJA 70.02. Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama	OCJENA KRŠENJA OBVEZA PO KRITERIJU		
	OPSEG	OZBILJNOST	TRAJANJE
OPERACIJA 70.02.01. Zaštita ptice kosca (<i>Crex crex</i>)			
Korisnik vodi Evidenciju o provođenju svih propisanih obveza na propisanom Obrascu	Utjecaj je ograničen na operaciju	Srednja	Popravljivo
Evidencija je ažurna i potpuna	Utjecaj je ograničen na operaciju	Mala	Popravljivo
Završena izobrazba ili korišteno individualno savjetovanje ili sudjelovanje u demonstracijskoj aktivnosti povezano uz provedbu ove operacije, u trajanju od najmanje 6 sati	Utjecaj je ograničen na intervenciju/operaciju	Srednja	Popravljivo
Travnjaci nisu gnojani mineralnim ili stajskim gnojivom	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Velika	Trajno
Na travnjacima nisu primjenjivana sredstva za zaštitu bilja	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Velika	Trajno
Travnjaci nisu zasijavani	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Velika	Trajno
Hidromelioracijski zahvati nisu obavljani na parcelama u operaciji	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Velika	Trajno
Površine parcela su košene isključivo ručno ili strižnim kosilicama	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Velika	Trajno
Košnja je obavljena na minimalnoj visini od 10 cm iznad tla	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Srednja	Popravljivo
Na parcelama većim od 1 ha ostavljena je uz rub nepokošena traka	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Mala	Popravljivo
Površina nepokošene trake iznosi 5 %	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Mala	Popravljivo
Košnja je obavljena od sredine parcele kružno prema van ili s jedne strane parcele prema drugoj	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Velika	Trajno

Travnjak se koristi za napasivanje na cijeloj raspoloživoj površini	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Srednja	Popravljivo
Travnjak se koristi za ispašu s dozvoljenim pašnim pritiskom od 0,3 do 1,0 UG/ha ovaca, koza, goveda i/ili kopitara	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Velika	Popravljivo

OPERACIJA 70.02.02. Zaštita leptira na trajnim travnjacima	OCJENA KRŠENJA OBEZA PO KRITERIJU		
	OPSEG	OZBILJNOST	TRAJANJE
Korisnik vodi Evidenciju o provođenju svih propisanih obveza na propisanom Obrascu	Utjecaj je ograničen na operaciju	Srednja	Popravljivo
Evidencija je ažurna i potpuna	Utjecaj je ograničen na operaciju	Mala	Popravljivo
Završena izobrazba ili korišteno individualno savjetovanje ili sudjelovanje u demonstracijskoj aktivnosti povezano uz provedbu ove operacije, u trajanju od najmanje 6 sati	Utjecaj je ograničen na intervenciju/operaciju	Srednja	Popravljivo
Travnjaci nisu gnojani mineralnim ili stajskim gnojivom	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Velika	Trajno
Na travnjacima nisu primjenjivana sredstva za zaštitu bilja	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Velika	Trajno
Travnjaci nisu zasijavani	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Velika	Trajno
Hidromelioracijski zahvati nisu obavljani na parcelama u operaciji	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Velika	Trajno
Ručno je odstranjen nadzemni drvenasti dio pojedinačnih biljaka <i>Amorpha fruticosa</i> (čivitnjača) do 1. travnja	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Velika	Popravljivo
Ispaša je provedena isključivo u periodu od 16. rujna do kraja tekuće godine	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Velika	Trajno
Travnjak se koristi za napasivanje na cijeloj raspoloživoj površini	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Srednja	Popravljivo
Travnjak se koristi za ispašu s dozvoljenim pašnim pritiskom od 0,3 do 1,0 UG/ha ovaca, koza, goveda i/ili kopitara	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Velika	Popravljivo

OPERACIJA 70.02.03. Uspostava poljskih traka	OCJENA KRŠENJA OBEZA PO KRITERIJU		
	OPSEG	OZBILJNOST	TRAJANJE
Korisnik vodi Evidenciju o provođenju svih propisanih obveza na propisanom Obrascu	Utjecaj je ograničen na operaciju	Srednja	Popravljivo
Evidencija je ažurna i potpuna	Utjecaj je ograničen na operaciju	Mala	Popravljivo
Završena izobrazba ili korišteno individualno savjetovanje ili sudjelovanje u demonstracijskoj aktivnosti povezano uz provedbu ove operacije, u trajanju od najmanje 6 sati	Utjecaj je ograničen na intervenciju/operaciju	Srednja	Popravljivo
Uz rub parcele su uspostavljene cvjetne trake koje se siju svake druge godine i sadrže propisane cvjetne vrste	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Velika	Trajno
Cvjetne trake se kose dva puta godišnje (umjesto jedne košnje dozvoljeno je malčiranje): u srpnju i nakon cvatnje (od 15. rujna do 15. listopada)	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Srednja	Popravljivo
Cvjetne trake su zaorane najranije 1. listopada	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Srednja	Popravljivo
Cvjetne trake se ne koriste kao put ili prolaz	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Srednja	Popravljivo
Širina cvjetnih traka je najmanje 5 m	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Srednja	Popravljivo
Dužina cvjetnih traka je najmanje 100 m	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Srednja	Popravljivo
Cvjetna traka ne zauzima više od 30 % površine ARKOD parcele	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Srednja	Popravljivo
Na cvjetnim trakama se ne primjenjuju pesticidi	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Velika	Trajno
Travne trake su posijane isključivo uz rub parcele	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Velika	Popravljivo
Travne trake se ne koriste kao put ili prolaz	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Srednja	Popravljivo
Širina travnih traka je najmanje 5 m	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Srednja	Popravljivo

Dužina travnih traka je najmanje 100 m	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Srednja	Popravljivo
Na parceli su uspostavljene travne trake koje sadržavaju propisane vrste trava	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Velika	Trajno
Travne trake su pokošene dva puta godišnje, prva košnja je obavljena u prvoj polovici travnja (za jesensku sjetvu) ili u periodu od druge polovice travnja do srpnja (za proljetnu sjetvu), druga košnja je obavljena u listopadu	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Srednja	Popravljivo
Travna traka ne zauzima više od 30 % površine ARKOD parcele	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Srednja	Popravljivo
Na travnim trakama se ne primjenjuju insekticidi	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Velika	Trajno

INTERVENCIJA 70.04. Ekološki uzgoj			
OPERACIJE Prijelaz na ekološki uzgoj i Održavanje ekološkog uzgoja	OCJENA KRŠENJA OBEVEZA PO KRITERIJU		
	OPSEG	OZBILJNOST	TRAJANJE
Korisnik vodi Evidenciju o provođenju svih propisanih obveza na propisanim Obrascima	Utjecaj je ograničen na operaciju	Srednja	Popravljivo
Evidencija je ažurna i potpuna	Utjecaj je ograničen na operaciju	Mala	Popravljivo
Završena izobrazba ili korišteno individualno savjetovanje ili sudjelovanje u demonstracijskoj aktivnosti povezano uz provedbu ove operacije, u trajanju od najmanje 6 sati	Utjecaj je ograničen na intervenciju/operaciju	Srednja	Popravljivo
Završena dodatna izobrazba za prijelaz na ekološki uzgoj u trajanju od dodatnih 4 – 6 sati individualnog savjetovanja	Utjecaj je ograničen na intervenciju/operaciju	Srednja	Popravljivo
Koristi gnojiva koja su odobrena za ekološku proizvodnju u skladu s Provedbenom uredbom komisije (EU) 2021/1165, Prilog II	Utjecaj je ograničen na intervenciju/operaciju	Velika	Trajno
Koristi sredstva za zaštitu bilja koja su odobrena za ekološku proizvodnju u skladu s Provedbenom uredbom komisije (EU) 2021/1165, Prilog I	Utjecaj je ograničen na intervenciju/operaciju	Velika	Trajno
Pri proizvodnji se koristi ekološki proizvedeno sjeme ili vegetativni reprodukcijски materijal ili ima odobrenje za korištenje iz neekološke proizvodnje	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Velika	Popravljivo
Pri proizvodnji se ne koristi GMO, niti proizvodi proizvedeni od GMO	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Velika	Trajno
Prilikom uzgoja u stakleniku/plasteniku ne koristi se hidroponski uzgoj	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Velika	Trajno

INTERVENCIJA 70.07. Očuvanje obilježja krajobraza			
OPERACIJA 70.07.01. Očuvanje suhozida	OCJENA KRŠENJA OBVEZA PO KRITERIJU		
	OPSEG	OZBILJNOST	TRAJANJE
Korisnik vodi Evidenciju o provođenju svih propisanih obveza na propisanom Obrascu	Utjecaj je ograničen na operaciju	Srednja	Popravljivo
Evidencija je ažurna i potpuna	Utjecaj je ograničen na operaciju	Mala	Popravljivo
Završena izobrazba ili korišteno individualno savjetovanje ili sudjelovanje u demonstracijskoj aktivnosti povezano uz provedbu ove operacije, u trajanju od najmanje 6 sati	Utjecaj je ograničen na intervenciju/operaciju	Srednja	Popravljivo
Tijelo suhozida je kontrolirano minimalno dva puta godišnje, najkasnije do 1. listopada tekuće godine	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Mala	Popravljivo
Tijelo suhozida se održava korištenjem tradicionalnih materijala što podrazumijeva saganje isključivo od okolnoga kamena, tradicionalnim načinom izrade bez korištenja veziva i drugih materijala	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Velika	Popravljivo
Tijelo suhozida nije obraslo neželjenom vegetacijom	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Mala	Popravljivo
Neželjena vegetacija se uklanja ručno bez primjene herbicida	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Velika	Trajno

OPERACIJA 70.07.02. Očuvanje živica	OCJENA KRŠENJA OBVEZA PO KRITERIJU		
	OPSEG	OZBILJNOST	TRAJANJE
Korisnik vodi Evidenciju o provođenju svih propisanih obveza na propisanom Obrascu	Utjecaj je ograničen na operaciju	Srednja	Popravljivo
Evidencija je ažurna i potpuna	Utjecaj je ograničen na operaciju	Mala	Popravljivo
Završena izobrazba ili korišteno individualno savjetovanje ili sudjelovanje u demonstracijskoj aktivnosti povezano uz provedbu ove operacije, u trajanju od najmanje 6 sati	Utjecaj je ograničen na intervenciju/operaciju	Srednja	Popravljivo
Tijelo živice (izgled i stanje živice) je kontrolirano minimalno jednom godišnje najkasnije do 1. listopada tekuće godine	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Mala	Popravljivo
Živica se održava orezivanjem jednom u dvije godine kako bi zadržala oblik	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Mala	Popravljivo
Živica se ne orezuje u periodu od 1. ožujka do 31. kolovoza tekuće godine	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Velika	Trajno
Dijelovi živice koji nedostaju nadosađeni su propisanim autohtonim ili udomaćenim vrstama drveća i grmlja	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Velika	Popravljivo
Površine uz rub živice do širine najmanje jednog metra su prekrivene prirodnom vegetacijom, ne koriste se sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Velika	Trajno

INTERVENCIJA 70.08. Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka i maslinika			
OPERACIJA 70.08.01. Očuvanje ekstenzivnih voćnjaka	OCJENA KRŠENJA OBEVEZA PO KRITERIJU		
	OPSEG	OZBILJNOST	TRAJANJE
Korisnik vodi Evidenciju o provođenju svih propisanih obveza na propisanom Obrascu	Utjecaj je ograničen na operaciju	Srednja	Popravljivo
Evidencija je ažurna i potpuna	Utjecaj je ograničen na operaciju	Mala	Popravljivo
Završena izobrazba ili korišteno individualno savjetovanje ili sudjelovanje u demonstracijskoj aktivnosti povezano uz provedbu ove operacije, u trajanju od najmanje 6 sati	Utjecaj je ograničen na intervenciju/operaciju	Srednja	Popravljivo
Parcela nije gnojena mineralnim gnojivima	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Velika	Trajno
Kruti stajski gnoj primjenjivan je isključivo ispod krune stabla	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Mala	Popravljivo
Korištena su isključivo sredstva za zaštitu bilja odobrena u ekološkoj proizvodnji	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Velika	Trajno
Površina voćnjaka se održava košnjom najmanje jednom godišnje (uključujući i košnju ispod stabala) najkasnije do 1. listopada	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Srednja	Popravljivo
Postavljena 1 nastamba za solitarne pčele po 1 ha površine (i na ARKOD parceli površine manje od 1 ha)	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Velika	Popravljivo
Odumiruća stabla su nadomještena sadnicama ugroženih izvornih i tradicijskih sorti voća	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Velika	Popravljivo
Površina voćnjaka se održava ispašom s maksimalno 1,0 UG/ha ovaca, koza, goveda ili peradi	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Srednja	Popravljivo

OPERACIJA 70.08.02. Očuvanje ekstenzivnih maslinika	OCJENA KRŠENJA OBEVEZA PO KRITERIJU		
	OPSEG	OZBILJNOST	TRAJANJE
Korisnik vodi Evidenciju o provođenju svih propisanih obveza na propisanom Obrascu	Utjecaj je ograničen na operaciju	Srednja	Popravljivo
Evidencija je ažurna i potpuna	Utjecaj je ograničen na operaciju	Mala	Popravljivo
Završena izobrazba ili korišteno individualno savjetovanje ili sudjelovanje u demonstracijskoj aktivnosti povezano uz provedbu ove operacije, u trajanju od najmanje 6 sati	Utjecaj je ograničen na intervenciju/operaciju	Srednja	Popravljivo
Parcela nije gnojena mineralnim gnojivima	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Velika	Trajno
Kruti stajski gnoj primjenjivan je isključivo ispod krune stabla	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Mala	Popravljivo
Korištena su isključivo sredstva za zaštitu bilja odobrena u ekološkoj proizvodnji	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Velika	Trajno
Površine maslinika se održavaju ispašom (ovce ili koze) ili mehaničkom obradom ili košnjom trave ili zadržavanjem svih tanjih grančica ispod krošnje nakon rezidbe	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Velika	Popravljivo
Površina maslinika se održava ispašom s maksimalno 1,0 UG/ha ovaca ili koza	Utjecaj je ograničen na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Srednja	Popravljivo

Umanjenja za kršenja obveza kod IAKS mjera ruralnog razvoja iz Strateškog plana

Opseg	Ozbiljnost	Trajanje	Umanjenje za prvo kršenje %	Umanjenje za prvo ponavljanje %	Umanjenje za drugo ponavljanje %	Umanjenje za treće ponavljanje %
Na intervenciju / operaciju	Mala	Popravljivo	15	30	45	100
	Srednja	Popravljivo	30	50	90	100
	Velika	Popravljivo	50	100	100	100
		Trajno	100	100	100	100
Na prijavljenu površinu ARKOD parcele	Mala	Popravljivo	15	30	45	100
	Srednja	Popravljivo	30	50	90	100
	Velika	Popravljivo	50	100	100	100
		Trajno	100	100	100	100

Izjava o odricanju od odgovornosti

Informacije u ovoj brošuri imaju za cilj pridonijeti boljem razumijevanju pravila i obveza korisnika za korištenje potpora kroz IAKS mjere ruralnog razvoja iz Strateškog plana Republike Hrvatske za razdoblje 2023. – 2027.

Brošura je namijenjena isključivo kao alat za smjernice – samo tekst provedbenih pravilnika i zakona ima pravnu snagu.

Ova brošura ne stvara nikakva provediva prava ili obveze.

Budući da ova brošura odražava stanje u vrijeme izrade, treba ju smatrati "živim alatom" otvorenim za poboljšanje i njezin sadržaj može biti podložan izmjenama bez prethodne najave.

Europska unija

SP ZPP
STRATEŠKI PLAN
ZAJEDNIČKE
POLJOPRIVREDNE
POLITIKE 2023. - 2027.

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,
ŠUMARSTVA I RIBARSTVA

SUFINANCIRANO SREDSTVIMA EUROPSKE UNIJE
EUROPSKI POLJOPRIVREDNI FOND ZA RURALNI RAZVOJ; EUROPA ULAŽE U RURALNA PODRUČJA
MJERA TEHNIČKA POMOĆ